ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Matkailun kansainvälistä saavuttavuutta tukeva liikennejärjestelmäsuunnittelu ja liikennejärjestelmän kehittäminen

Loppuraportti 12.6.2019

Sisällys

Tiivistelmä

Työn tausta, tavoitteet ja käytetyt aineistot

Saavutettavuuden nykytila ja kehittämistarpeet

Toimenpiteet

Vaikutukset

Esimerkki: Puumalan saaristoreitti

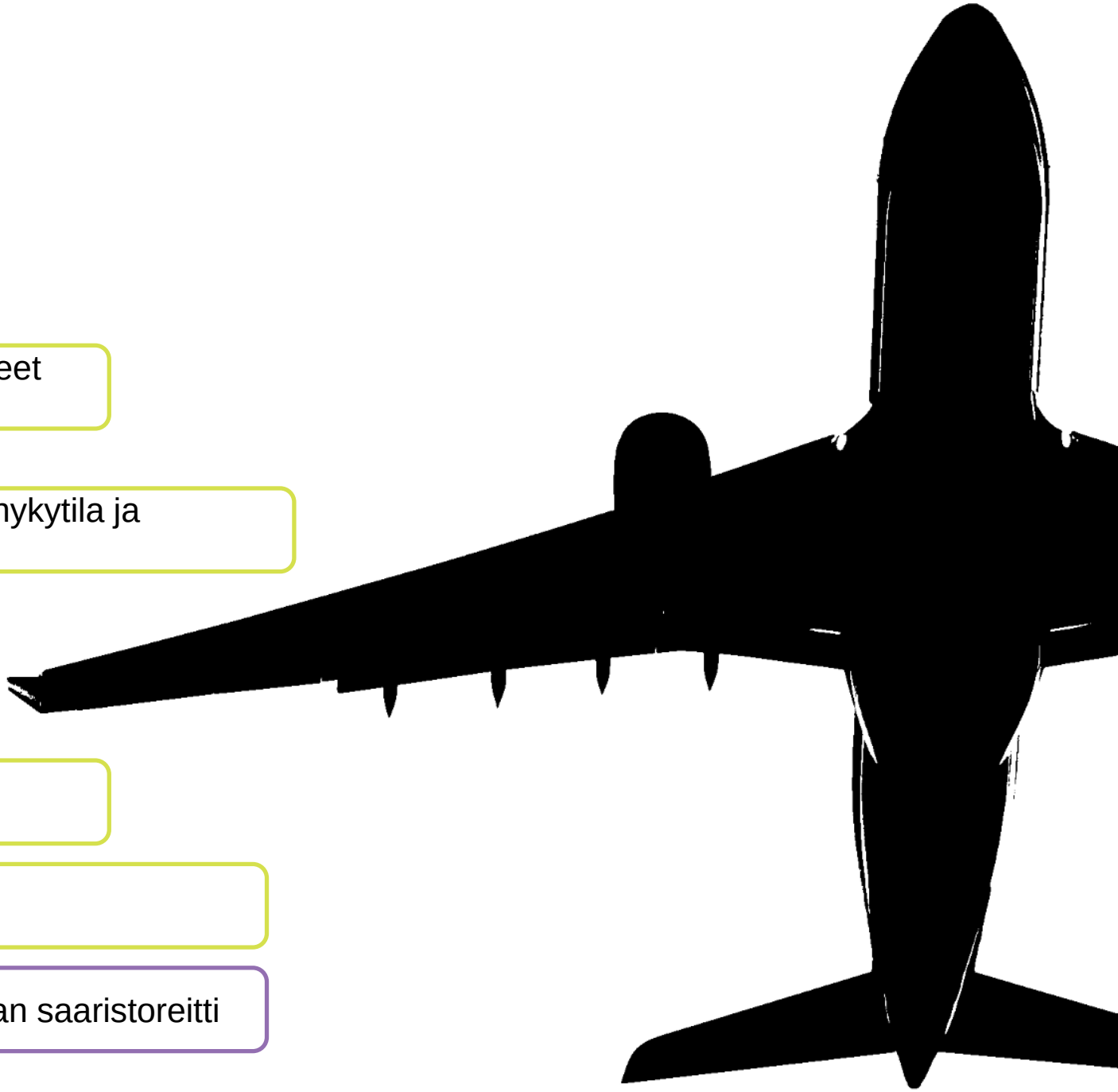

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Tiivistelmä

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Matkailu Etelä-Savossa

Tilastojen valossa selkeä **kesäsesongin matkakohde.** Matkailukohteet pääosin pieniä ja hajallaan.

Kansainvälinen matkailu oli kasvussa vuoteen 2013 saakka (venäläiset matkailijat).

Lappeenrannan lentoliikenteen säännöllinen kansainvälinen reittiliikennetarjonta mahdollistaa jatkossa merkittävän kasvun.

Kotimaanmatkailu käsittää 75 % alueelle suuntautuvasta matkailusta. **Henkilöautolla on yli 90 % kulkumuoto-osuus**, joka painottuu erityisesti kotimaanmatkailussa, eikä sen asema ole vuoden 2014 jälkeen ainakaan laskenut!

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Liikenne Etelä-Savossa

- Etelä-Savossa merkittävä matkailuliikenne painottuu Valtatielle 5.
  - Kesäsesongin ruuhka-aikoina liikenne lähes kaksinkertaistuu tieverkolla
  - Vitostiellä tehty viime vuosina merkittävä välityskykyä ja liikenteen sujuvuutta parantavia hankkeita
- Raideliikenteen saavutettavuus (yhteydet ja matka-ajat) pääkaupunkiseudulle ja Venäjän kansainväliseen liikenteeseen on kansallisesti hyvällä tasolla.
  - Infra ei muodosta pullonkaulaa matkailun kasvulle raideliikenteessä
- Maantieliikenteen infrastruktuuri kokonaisuudessaan hyvällä tasolla, eikä selkeitä saavutettavuutta heikentäviä suuria liikennejärjestelmätason kehittämistarpeita ole.
  - Tieverkon kunnan varmistaminen kuitenkin tärkeää

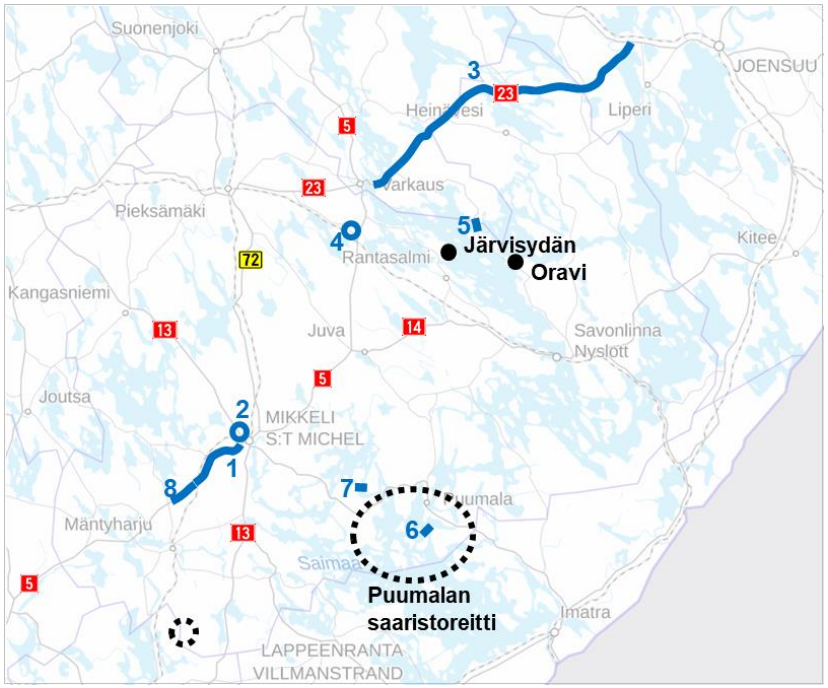

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Saavutettavuus Etelä-Savossa

- Liikennepalveluiden näkökulmasta koko Etelä-Savon alue vitostietä ja Savonradan asemia lukuun ottamatta saavutettavuuden kannalta ongelmallinen alue.
  - Vaihtoehtoja ei henkilöautolle nykytilanteessa kunnolla ole
- Kansainvälisessä saavutettavuuden kannalta Lappeenrannan lentoaseman yhteyksien positiivinen kehitys on tarjonnut koko Saimaan alueen matkailun kasvattamiselle merkittävän runkoyhteyden.
- Maaliikennepalvelut tulee saada tukemaan kansainvälistä saavutettavuutta.
  - Samalla joukkoliikennettä ja kohdekohtaisia kuljetusratkaisuja kehittämällä parannetaan myös Saimaan alueen kaupunkien välisiä yhteyksiä, jotka nykyisin kesäsesonkeina ja viikonloppuisin ovat kehnot.
- Vuokra-autopalvelut ja uudet jakamistalouteen perustuvat vertaisvuokra- ja yhteiskäyttöautopalvelut tarjoavat matkailutuotteisiin kytkettyinä mahdollisuuden alueelle saapuville omatoimiseen matkailuun
  - Saavutettavuuden pullonkauloina on pienten kohteiden puutteelliset vuokra-autopalvelut
  - Keskuskaupunkien ulkopuoliset alueet haasteellisia
- Uudet käyttövoimat, kuten sähkö ja kaasu
  - Jakeluverkon kattavuus valtateiden varsilla ja lataus- ja tankkausmahdollisuudet useasta pisteestä Etelä-Savon matkailun painopistealueilla

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Työn tausta, tavoitteet ja käytetyt aineistot

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Matkailun ja liikenteen linkittäminen on monimutkainen verkko

- Työssä tavoitteena on selkeyttää priorisointia ja keinovalikoimaa matkailun saavutettavuuden parantamiselle
- Liikennepalvelut ja matkailun sisäiset prosessit tärkeitä tukielementtejä

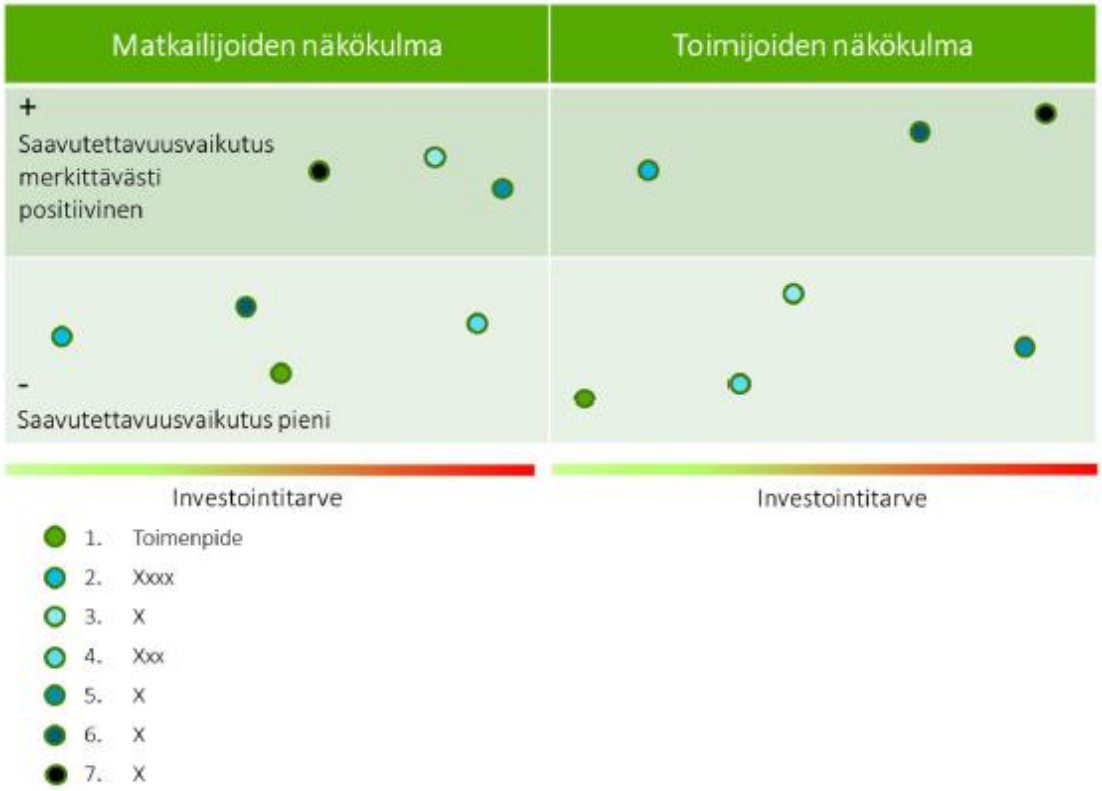

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Matkailun kasvussa keskeinen tekijä on matkailukohteiden kansain-välistyminen

- Matkailun nopea kasvu ja sitä kautta aluetaloudelliset vaikutukset tulevat nimenomaan kansainvälisen matkailun kautta.
- Halpalentoyhtiöt ja halpalentoyhtiöiden asiakkaille myydyt palvelut ovat kriittisiä matkailusektorin liikevaihdon kasvattamisessa koko Etelä-Savossa.

KILPAILUN LISÄÄNTYMINEN SELITTÄÄ LENTOLIIKENTEEN KASVUA

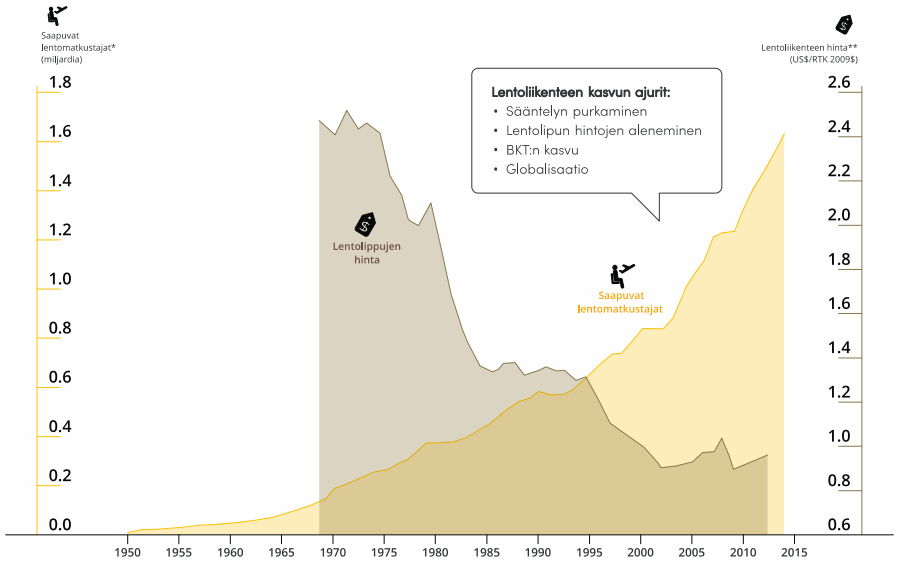

* Saapuvat lentomatkustajat on esitetty yhdensuuntaisina matkustajina IATA:n tilastoihin perustuen. Niihin sisältyy sekä kansainväliset että kotimaiset lentomatkustajat. Koska lentomatkustajat tilastoidaan yksittäisten lentojen eikä matkojen perusteella, yksi matka johon sisältyy jatkolento, ilmenee tilastoissa kahtena lentona. Jatkolentojen tilastollinen merkittävyys on pieni, sillä 90 % Euroopassa lennetyistä matkoista lennetään suoraan kohteeseen ja vain 10 % lentomatkoista sisältää jatkoyhteyden. Noin 1/3 saapuvista lentomatkustajista ja 2/3 myydyistä henkilökilometreistä (RPK) on kansainvälisiä. Kansainvälisen liikenteen osuuden arvioidaan kasvavan tulevaisuudessa.
** Yleinen hintainflaatio on huomioitu lentolippujen hintakehityksessä.

Kuva: Kiila Consulting
Lähde: IATA, UNWTO, Airbus

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Työn tarkoituksena oli selvittää uusia mahdollisuuksia ja toimintamalleja

matkailun liikennejärjestelmätasoisen saavutettavuuden parantamiseen

Etelä-Savon alueella.

Keskeiset kysymykset:

1. Miten alueen saavutettavuutta voidaan parantaa kotimaisten ja kansainvälisten matkailijoiden keskuudessa?
2. Miten se näkyy priorisoituina toimenpiteinä?

Tavoitteet:

- Tavoitteena on toimintamallien kuvaamisen lisäksi yksilöidä konkreettisia toimenpiteitä, joiden avulla suurimpia pullonkauloja voidaan matkailun saavutettavuuskysymyksissä korjata.
- Työssä keskityttiin Etelä-Savon matkailun painopistealueiden kotimaiseen ja kansainväliseen saavutettavuuteen.
- Työ tukee maakunnan liikennejärjestelmätyötä.

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Työn tulokset ovat sovitettavissa koko Etelä-Savon ja myös laajemmin Saimaan matkailualueelle

- Matkailun painopistealueina on toimeksiannossa tunnistettu Saimaan Geopark-alue, Oravi, Puumalan saaristoreitti, Repoveden kansallispuisto, Koloveden kansallispuisto ja Rantasalmen alue

SAIMAA GEOPARK ALUE JA GEOKOHTEET

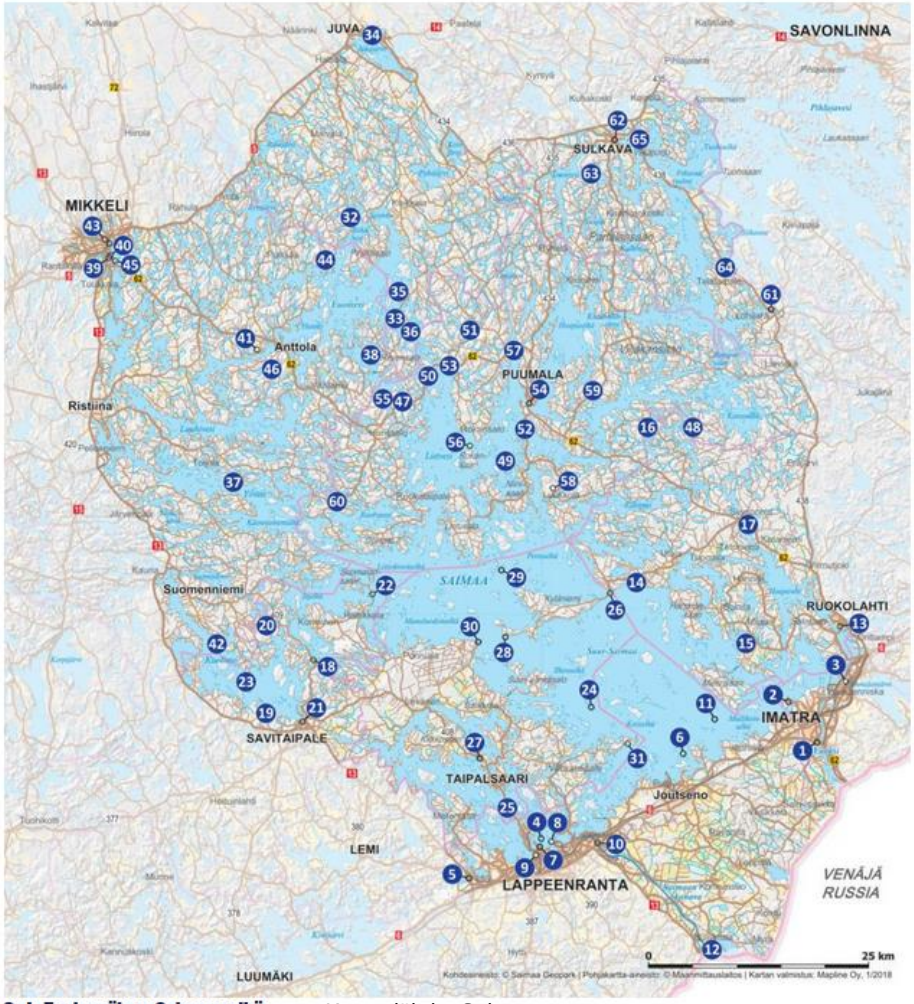

Se I= Ensimmäinen Salpausselkä

Kuvan lähde: Saimaa Geopark alue ja geokohteet

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Työssä on hyödynnetty monipuolisesti ohjausryhmän, matkailutoimijoiden ja työpajatyöskentelyn lisäksi tuoreinta mahdollista tilastoaineistoa liikenteestä ja matkailusta, sekä pureuduttu alueen matkailua tukevaan liikenneinfraan, liikenneinfran kehittämishankkeisiin ja –tarpeisiin.

Matkailua tukevia tilastotarkasteluja

Lentomatkustuksesta koko vaikutusalueella

Lentoliikennematkustuksen kehittymisestä

Matkailijoiden lähtömaista

Matkailun seudullisia ja liikevaihdollisia tilastoja

Matkailun aluetaloudellisia vaikutuksia

Liikennepalveluista pureuduttu

Nykyiseen aluetta ja matkailukohteita palvelevaan kotimaan liikenteeseen (henkilöautoja unohtamatta)

Vuoromääriin ja tarjonnan rakenteeseen

Käyttäjämääriin siinä laajuudessa kuin aineistoa ollut käytettävissä

Liikenne-infrastruktuurista

Väyläverkon liikennemääriä ja matkailuliikenteen tunnistamista

Käynnissä olevat suunnittelu- ja investointihankkeet

Maakunnassa tunnistetut liikenneinfrastruktuurin kehittämistarpeet

Kohdekohtaisia kehittämis- ja investointitarvetarkasteluja (Puumalan rengastie)

Sähköajoneuvoja ja latausinfrastruktuuria käsitellään toisessa rinnakkaisessa selvityksessä

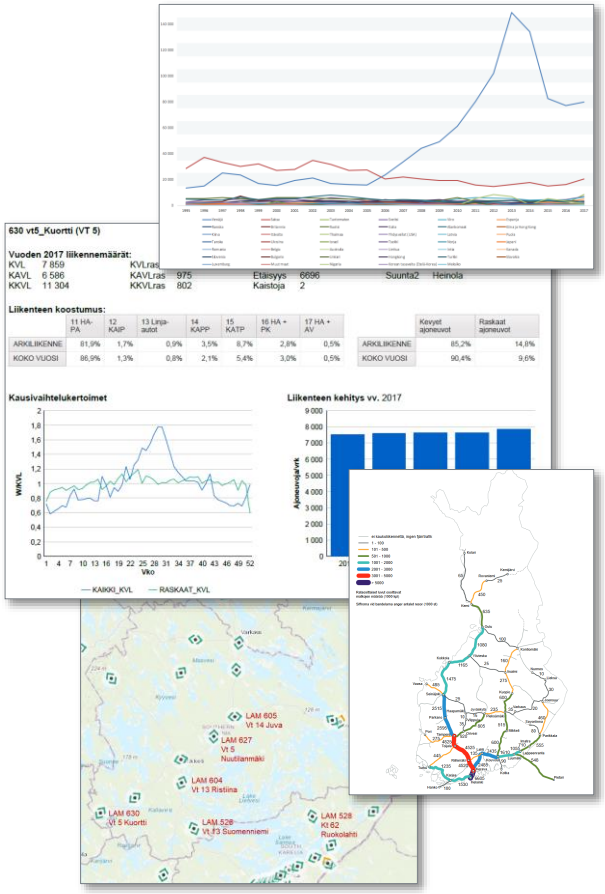

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Etelä-Savon matkailun kasvu on syntynyt kansainvälisestä matkailusta

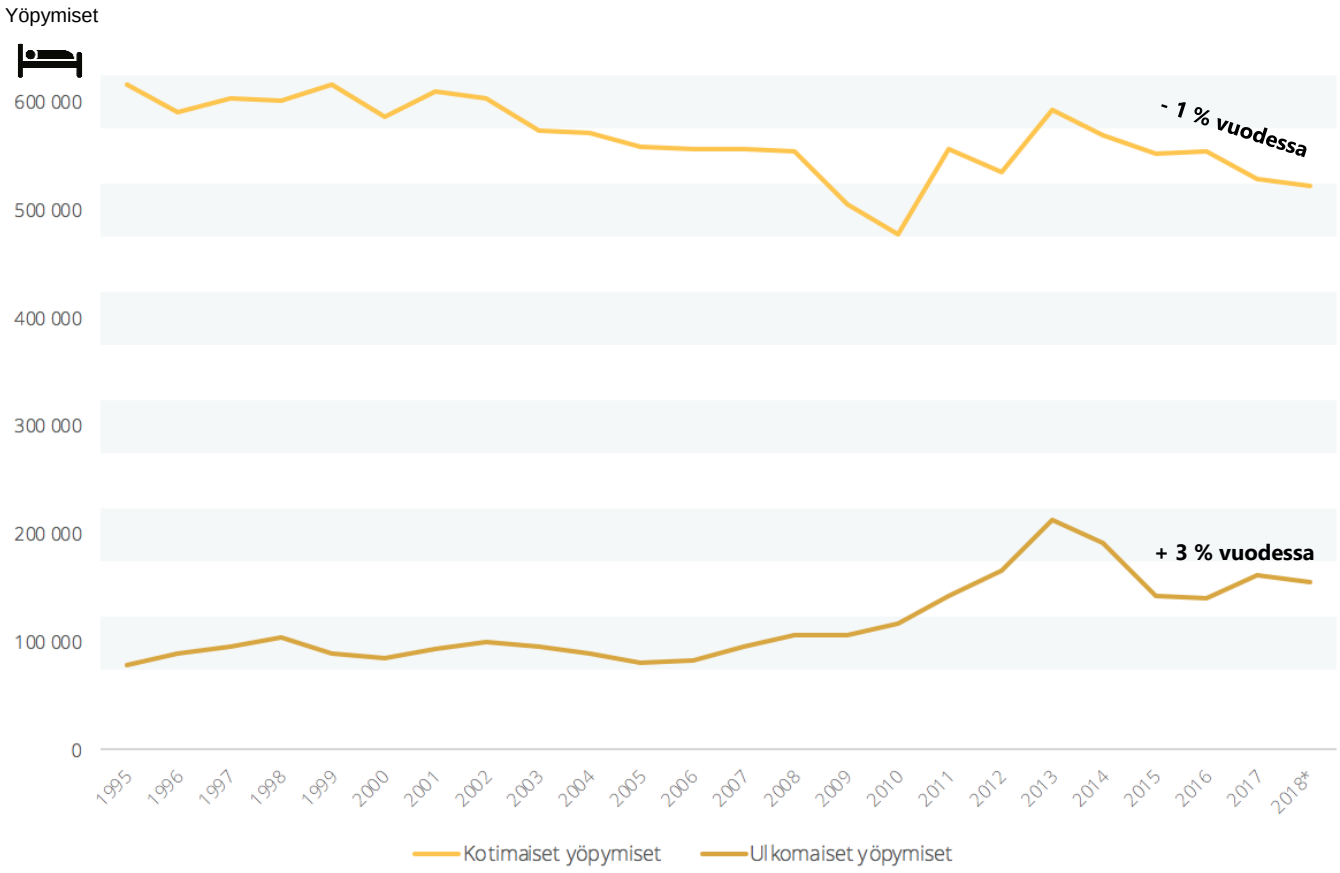

Tilastot: Tilastokeskus. Tässä analyysissä esitetyt tilastot sisältävät rekisteröidyt yöpymiset. Rekisteröimättömien yöpymisten osuudeksi kokonaisuudesta on arvioitu noin 60 %

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Kotimaisten yöpymisten kuukausikohtainen kehitys Etelä-Savossa

- Päälomakuukauden (heinäkuu) kotimaan matkailu ovat vähentynyt tasaisesti, kuten myös kesäkuun
- Muiden kuukausien volyymi on pysynyt tasaisena

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Lentomatkustajat Etelä-Savossa ja sen lähialueilla

- Yhtenäisellä viivalla on kuvattu Etelä-Savon alueella sijaitsevien lentoasemien matkustajamääriä
- Katkoviivalla on kuvattu lähialueen lentoasemien lentoliikennettä
- Kuopion lentoasemaa lukuun ottamatta alueen lentoliikenne on laskenut
- Lappeenrannan lentoaseman matkustajamäärien odotetaan kasvavan seuraavien vuosien aikana

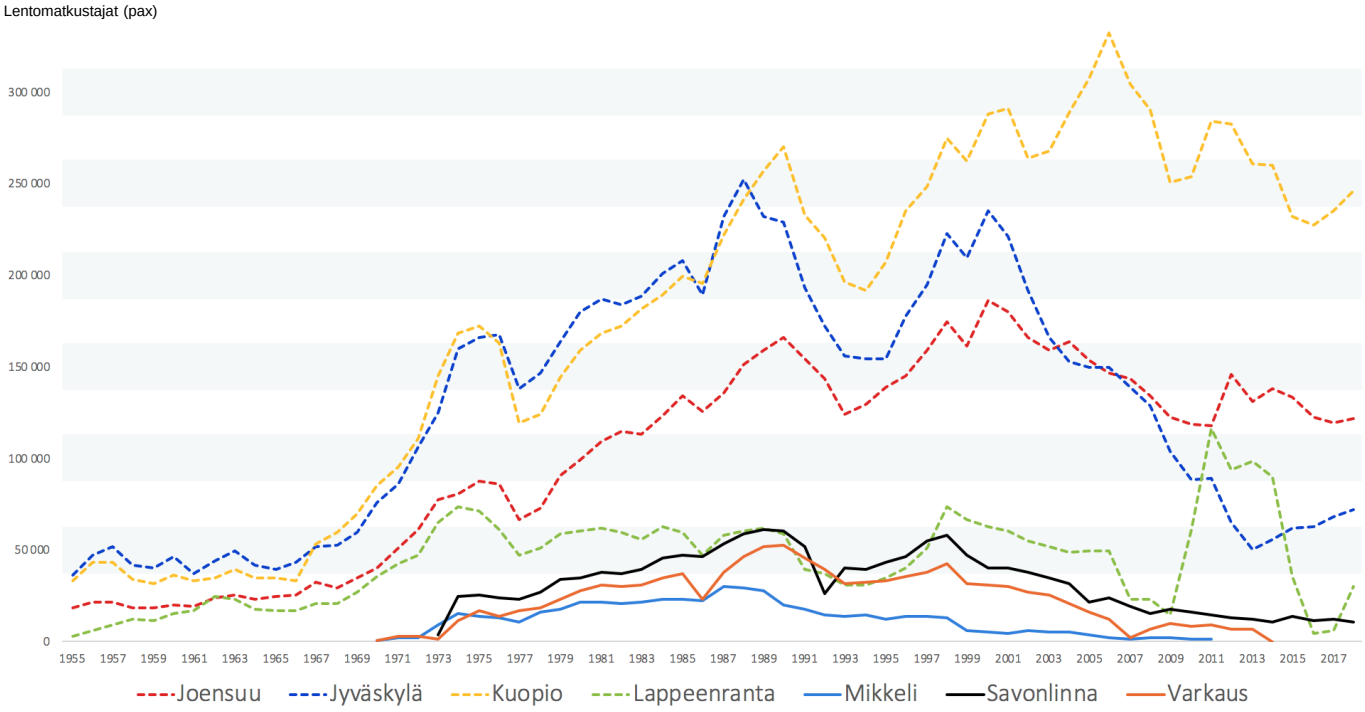

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Saksankielisen markkinan saavutettavuuden kehittämisessä on potentiaalia

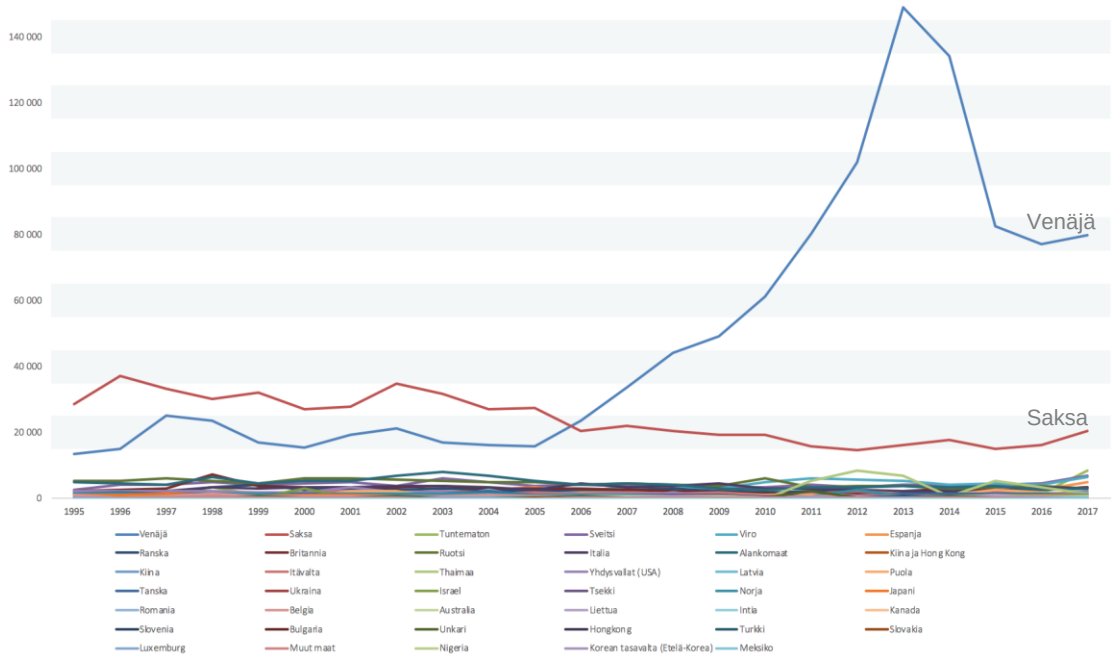

Venäjä	79 696
Saksa	20 390
Tuntematon	8 546
Sveitsi	7 050
Viro	6 392
Espanja	4 787
Ranska	3 479
Britannia	3 334
Ruotsi	3 058
Italia	2 856
Alankomaat	2 792
Kiina ja Hong Kong	2 269
Kiina	2 049
Itävalta	1 923
Thaimaa	1 589

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Lentoliikenteen ja matkailun vuosikello Etelä-Savossa 2018

- Matkailijoiden määrä kasvaa selvästi kesäkuukausina, mutta samaan aikaan lentomatkustuksen määrä vähenee selvästi.

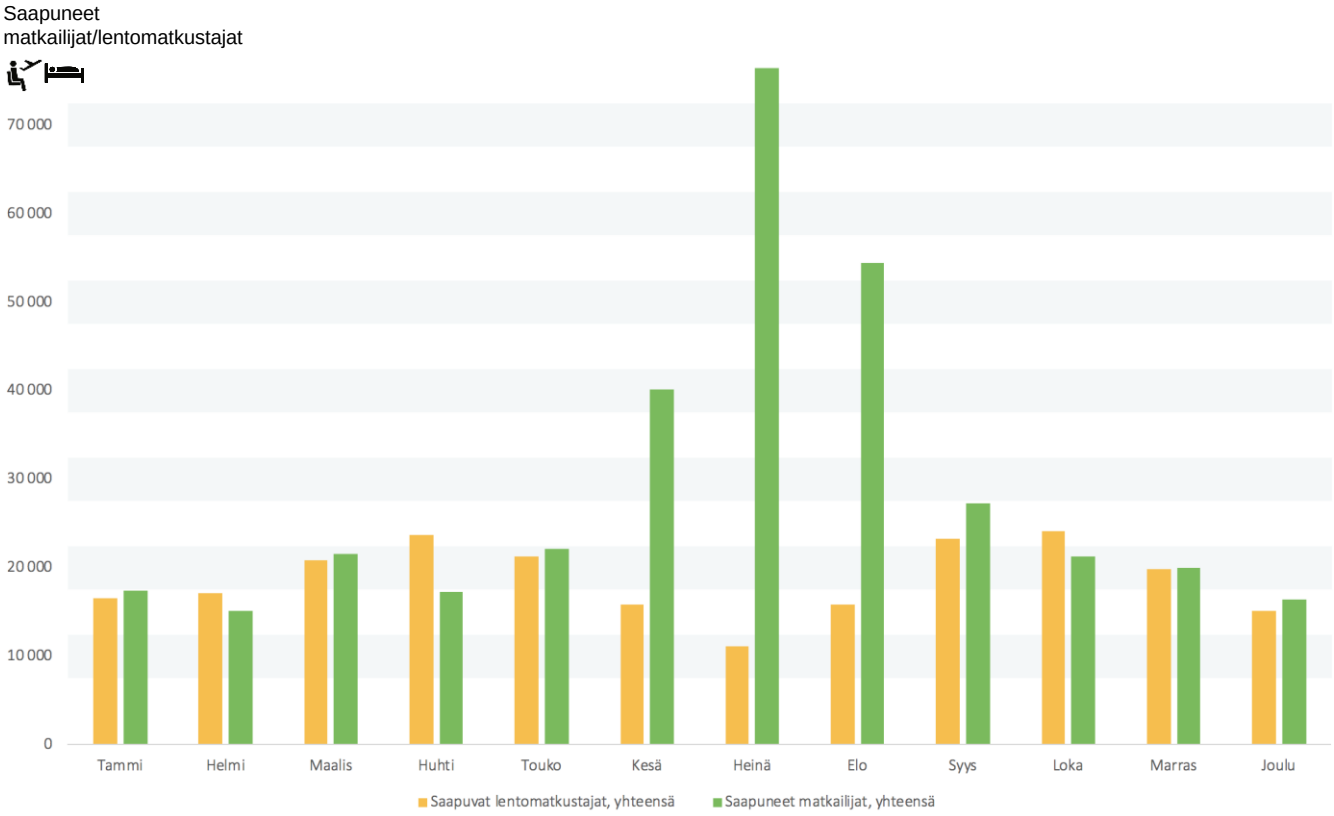

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Matkailua tukevat liikennepalvelut

- Tarkastelualueen matkailukohteiden kannalta junaliikenteellä on joukkoliikenteen maaliikenteestä merkittävä rooli runkoyhteytenä
- Junaliikenteen vuorotarjontaa on tarkastelu kohdealueiden kannalta merkittävimpien kohdeasemien ja merkittävän junaliikenteen lähtöpaikkakuntien välillä
  - Kohdeasemina alueen sisällä tarkasteltu Mikkeliä, Savonlinnaa ja Mäntyharjua
- Raideliikenteellä pystytään tarjoamaan matkaketjuille rungot Helsingistä, Helsinki-Vantaalta ja ennen kaikkea Pietarin metropolialueelta lähes kaikkialle Etelä-Savon henkilöliikenneasemille
  - Savonlinnaa lukuun ottamatta

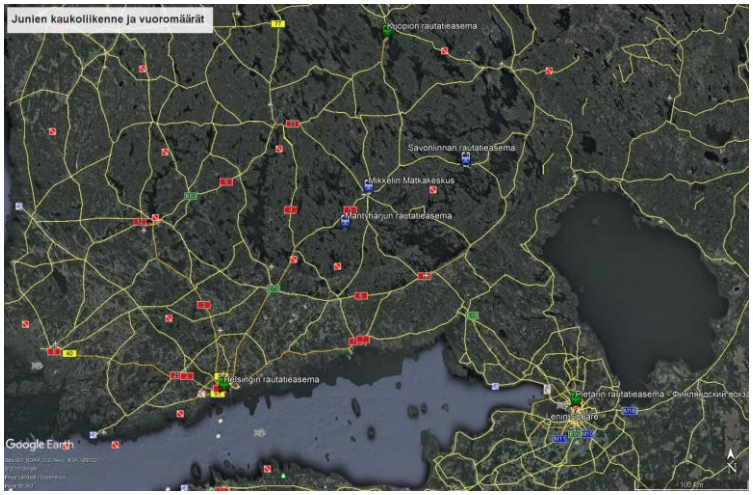

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Henkilöjuna-liikenteen vuoromääriä talvella 2019

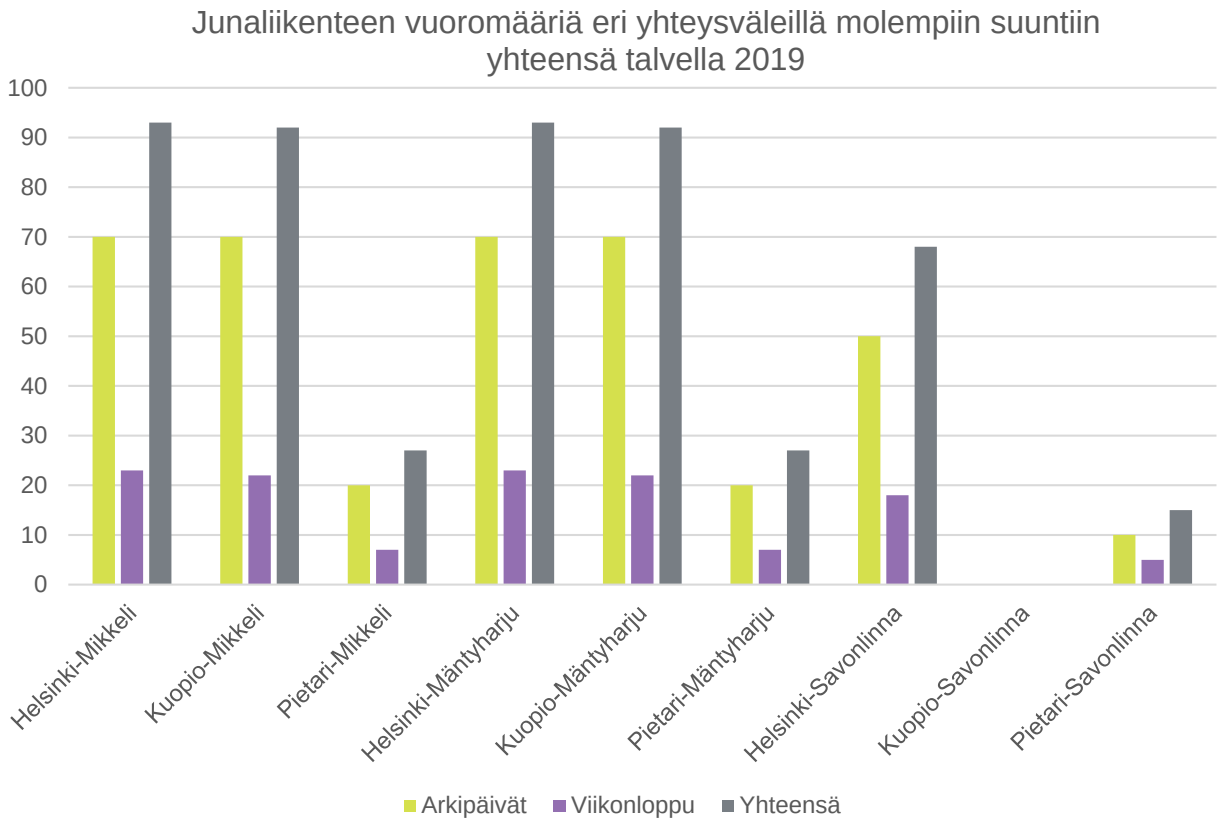

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Linja-autoliikenteen vuoromääriä talvella 2019

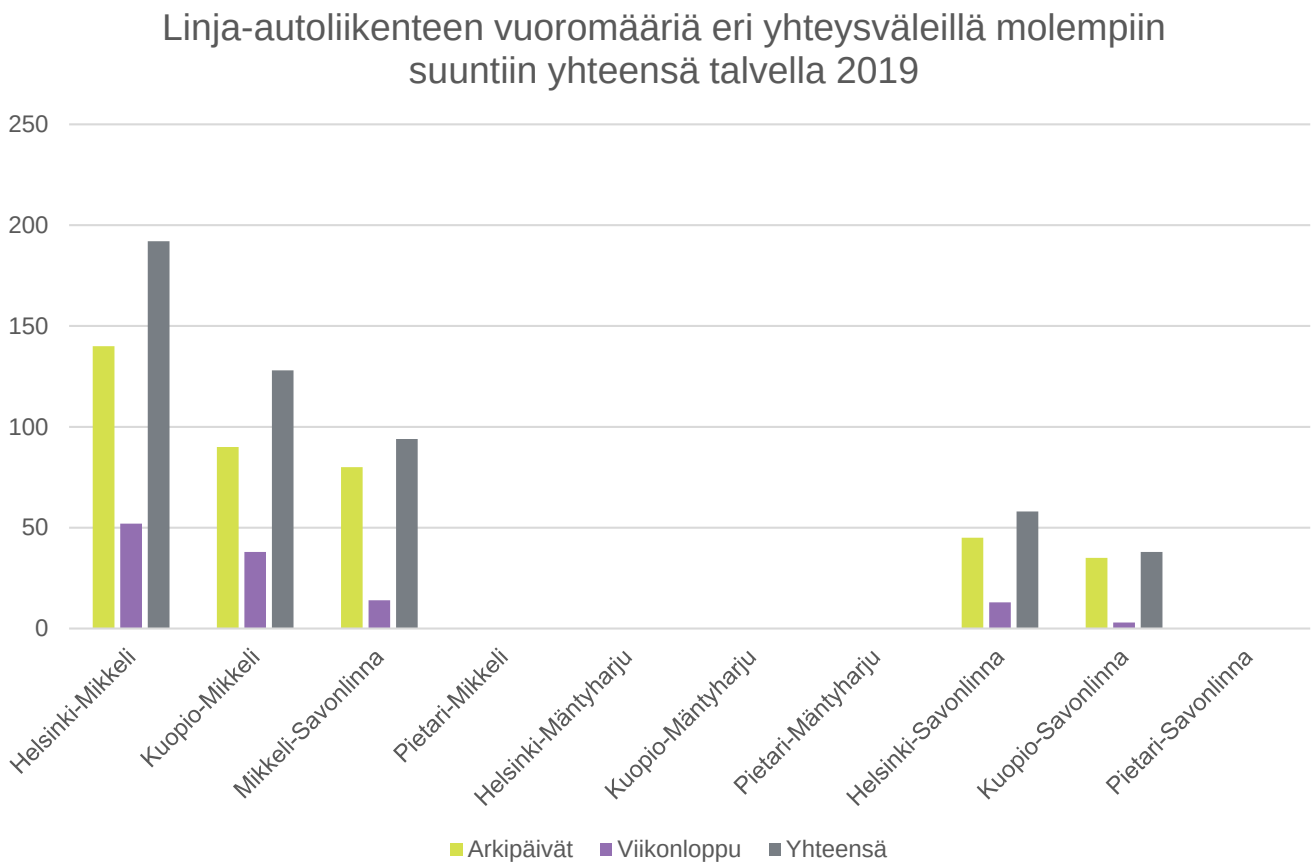

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Saavutettavuuden nykytila ja kehittämistarpeet

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Selkeästi suurin osa kotimaan matkailumatkoista tehdään henkilöautolla

Suomalaisten tekemistä yli 100 km:n pituisista kotimaan matkoista

- 78 % tehtiin henkilöautolla (kuljettajana tai matkustajana)
- 68 % oli vapaa-ajan matkoja
  - 13 % matkailumatkoja
  - 11 % mökkimatkoja
  - 29 % vierailumatkoja
  - 14 % muita vapaa-ajan matkoja

- Uudeltamaalta Etelä-Savoon tehdään vuosittain yli miljoonaa vapaa-ajan matkaa
- Uudeltamaalta Etelä-Savoon tehdyistä vapaa-ajan matkoista arviolta
  - Noin miljoona (90 %) tehtiin henkilöautolla
  - Noin **200 000** (19 %) **oli henkilöautolla tehtyjä matkailumatkoja**

Yli 100 km pitkien matkojen kulkumuotojakauma (HLT2016)

Yli 100 km pitkien matkojen jakautuminen tarkoituksen mukaan (HLT2016)

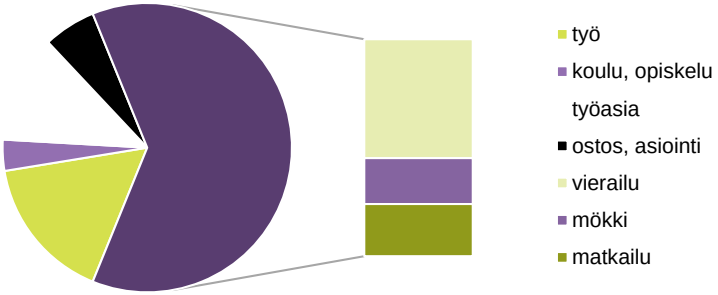

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Matkailuliikenteen osuus tieliikenteestä 5-6 %

- Uudeltamaalta Etelä-Savoon liikutaan henkilöautolla pääasiassa valtatietä 5
- Matkailumatkat Uudeltamaalta Etelä-Savoon synnyttävät liikennettä keskimäärin hieman yli 200 ajoneuvoa vuorokaudessa (arvio liikennemäärästä Etelä-Savon suuntaan)
- Matkailumatkat tehdään kuitenkin lomasesonkeina: hiihtolomaviikko, pääsiäisen alusviikko, helatorstaiviikko, juhannusviikko, kesälomakuukaudet ja joulun alusviikko
  - Matkailuliikenne vaihtelee voimakkaasti lomasesongin mukaan
- Yksittäisistä päivistä eniten liikennettä on juhannusaaton-aattona, jolloin suurin osa Etelä-Savon suuntaan menevästä liikenteestä on vapaa-ajan liikennettä ja myös matkailuliikenne on tällöin vilkkainta
- Kokonaisuutena voidaan arvioida, että Etelä-Savon tieverkolla matkailuliikenteen osuus tieliikenteestä on keskimäärin vähintään 5–6 %

Vt 5 Kuortti (Pertunmaa), vuoden 2017 kausivaihtelu, mukana molemmat suunnat

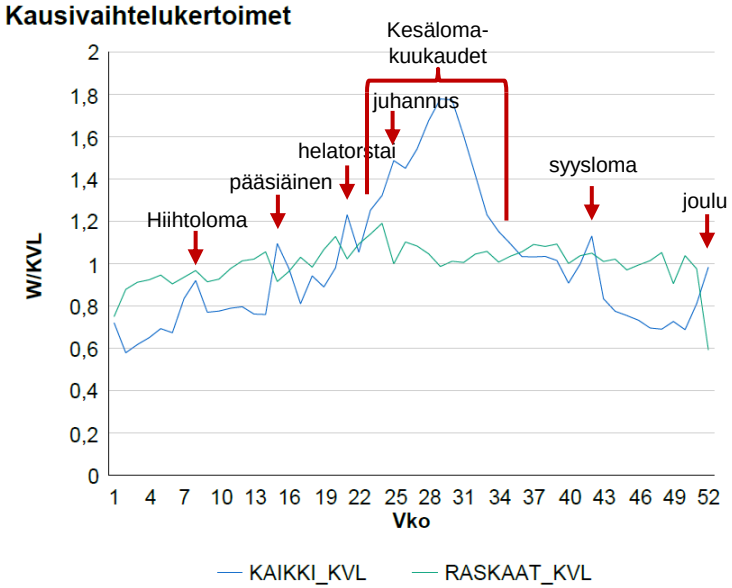

Lähde Väylävirasto, LAM-kirja Pohjois-Savo 2017, LAM-piste 630

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Kansainvälisen lentoliikenteen merkitys suuri

- Vain lentoliikenne mahdollistaa kansainvälisen matkailun merkittävän kasvun
- Lappeenrannan lentoaseman liikenne ja Visit Finlandin markkinointikampanjat tarjoavat ainutlaatuisen mahdollisuuden Etelä-Savon matkailun kehittämiselle: kilpailukykyiset suorat lennot Etelä-Savon matkailun päämarkkinasta
- Lappeenrannasta pääsee Etelä-Savon kohteisiin 1,5-3 tunnissa. Perinteisesti halpalentoaseman vaikutusalueena on pidetty noin 3-6 tuntia.

REITIT	
Berlin Schönefeld	2 viikottaista, ympärivuotista vuoroa
Milan Bergamo	2 viikottaista, ympärivuotista vuoroa
Ateena	Viikottainen vuoro kesäkuukausina
Thessaloniki	Viikottainen vuoro kesäkuukausina

MATKA-AJAT ETELÄ-SAVOON	
Järvisydän	184 km / 2h 30min
Oravi	191 km / 2h 30min
Puumala	102 km / 1h 15min
Repovesi	95 km / 1h 25min
Savonlinna	2h
Mikkeli	1h 30min
Mäntyharju	1h 15min
Pieksämäki	2h 20min
Kolovesi	3h
Linnansaari	2h 40min

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Lentoliikenteellä rakennetaan kansainvälisen matkailun perusta

MATKANJÄRJESTÄJÄT: LENTOLIIKENNE MÄÄRITTÄÄ MATKAILUTUOTTEEN MENESTYMISEN

KYSYMYS:
"MIKÄ ON LENTOLIIKENTEEN MERKITYS, KUN VALITSETTE MATKAILUKOHDETTA?"

KAIKEN PERUSTA

Jos ei ole lentoja, ei ole matkailukohdetta

Lentoyhteyksistä päätetaan ensimmäisenä, sen jälkeen itse tuotteesta

Valitsemme charter-toimijana kohteemme sillä perusteella, ettei sinne lennetä suoria reittilentoja kotimaastamme

Kaikki saavutettavuuteen liittyvät kompromissit vaikuttavat tuotteen hintaan

Jos asiakkaat eivät pääse kohteeseen nopeasti, he valitsevat toisen kohteen

*Saavutettavuudella on **SUURIN ROOLI** päätöksenteossa. Sen jälkeen päätetään tuotteista ja niiden paketoinnista.*

MATKAILUBISNEKSEN PERUSTA

Lentoyhteydet on yksi avaintekijöistä päätöksenteossa - riippumatta siitä miten hieno matkailukohde on

Lennot määrittävät tuotteen menestymisen. Tu[illegible]m helppo [illegible]uttaa [illegible]sena.

Kysely lähetettiin 300 matkanjärjestäjälle Visit Arctic Europe -hankeen yhteydessä. Kyselyyn vastasi 55 matkanjärjestäjää, joista suurin osa oli pieniä, yksilöllisempään matkailuun keskittyneitä toimijoita.

Kuva: Kiila Consulting
Lähde: Visit Arctic Europe -hanke

KIILA CONSULTING

TOSILAPPI ENONTEKIÖ KILPISJÄRVI

ENONTEKIÖ Met tehemä yhessä Mä bargat outtau

esavo.fi

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Halpalentoyhtiöillä on ollut keskeinen rooli uusien matkailukohteiden kehittämisessä

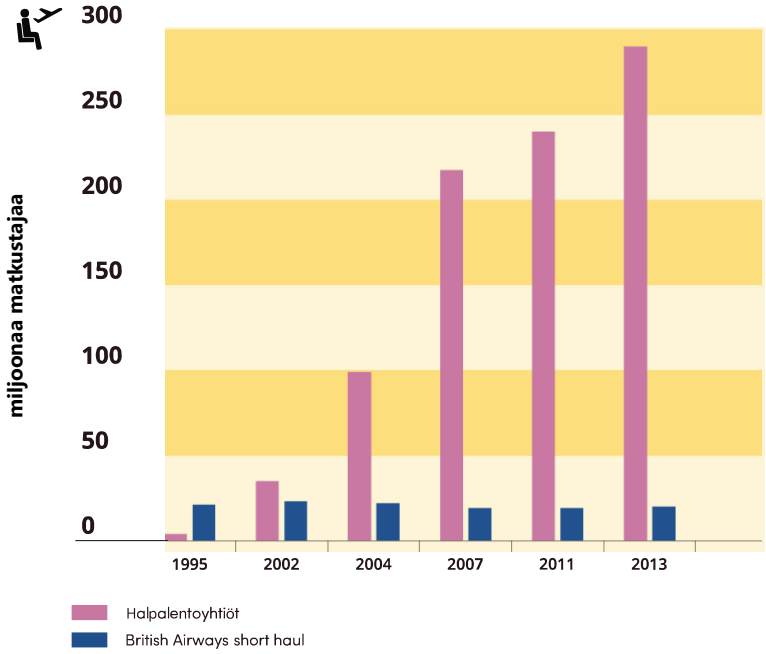

Perinteisten ja halpalentoyhtiöiden asiakassegmentit ovat samoja, mutta halpalentoyhtiöt ovat muuttaneet matkustuskäyttäytymistä merkittävällä tavalla.

Halpalentoyhtiöiden matkustajat:

- matkustavat useammin
- valitsevat uusia matkakohteita
- matkustavat uusista syistä
- tekevät lyhyempiä lomia
- matkustavat harvemmin charter-lennoilla
- ovat useammin yksilömatkailijoita

Halpalentoyhtiöiden rooli on erityisen tärkeä, kun kehitetään uusia matkailukohteita ja lyhyempiä lomia.

Sources: Universitys of Westminster, Rigas Doganis
Copyright: Kiila Consulting

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Alueellisten lentoasemien matkustajamäärät kasvaneet alueiden hallinnassa olevilla asemilla

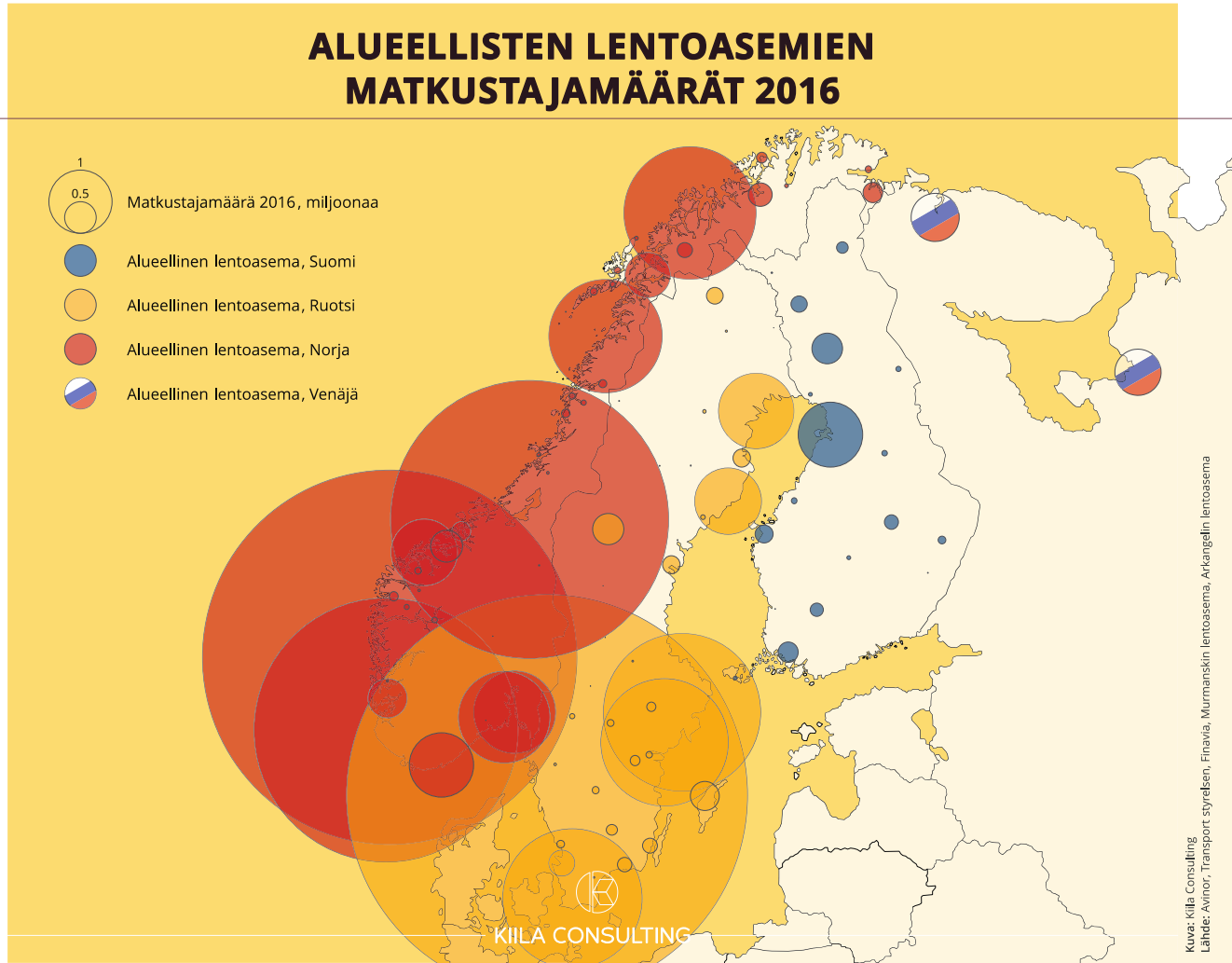

esavo.fi

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Matkailua tukevat liikennepalvelut

- Kaukoliikenteen runkoyhteytenä valtakunnallisesti ja myös maakunnan alueella toimii raideliikenne
  - Mikkeli, Mäntyharju ja Savonlinna asemapaikkakuntia
- Raideliikenteellä matkanopeudet kaupunkien välillä ovat kilpailukykyisiä, osin parempia henkilöautomatkoihin verrattuna
  - Raideliikenteellä kv-vaikutusta Pietarin kautta
  - Kotimaan matkailu perustuu alueella lähes täysin henkilöautoliikenteeseen, joka näkyy myös tieverkon kuormittumisena kesäkuukausina
- Linja-autoliikenteen palvelutaso on heikohko koko alueella vitostietä lukuun ottamatta
  - Alueen sisäinen liikenne ei tarjoa soveltuvia yhteyksiä edes seutukeskusten välillä etenkään koulujen loma-aikoina
- Vuokra-autopalveluita saatavilla lähinnä suurimmista kaupungeista (Savonlinna ja Mikkeli), joukko- ja lentoliikenteen solmukohteista ja osin sesonkiaikaan myös matkailukohteista
  - Vuokra-autojen joustava käyttö ja helppo saatavuus keskeistä erityisesti kansainvälisille matkailijoille

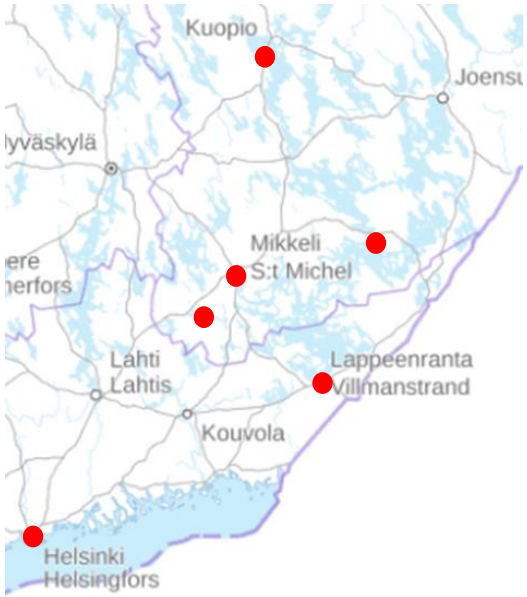

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Matkailua tukevat liikennepalvelut

- Kesäsesongin joukkoliikenneyhteydet maakunnissa ovat pääosin heikot rautatieverkon ja muutaman päätien ulkopuolella.
  - Linja-autoliikenne merkittävää vain valtatiellä 5
- Joukkoliikenteen nykyinen järjestämistapa ja painotukset liikenteen hankinnoissa ei tue matkailun kehittämistarpeita eikä matkailuliikennettä
  - Asiakaspainotus KAS- ja POSELY –alueille on työmatka- ja koululaisliikenteessä. Koululais- ja opiskelijaliikenteet kouluvuoden aikana muodostavat nykyisessä käyttöoikeussopimusliikenteessä tarjonnan rungon.
  - Kesän matkailusesonkina tarjonta junaliikennettä lukuun ottamatta supistuu merkittävästi viranomaisliikenteessä ja erityisesti markkinaehtoisessa tarjonnassa.
  - Matkailu- ja muu elinkeinojen edellytyksiä tukeva liikenteen järjestäminen on nykyisessä järjestämismallissa erittäin vaikeaa, mikäli markkinaehtoista ratkaisua ei suoraan löydy.

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Junaliikenteen kehitys

- Tarkasteluvuosiksi selvityksessä otettiin tilastovuodet 2014 ja 2017
  - Aineisto päivitetään vuoden 2018 tietojen osalta, mikäli ne valmistuvat huhtikuuhun 2019 mennessä
- Rautatieliikenteen kaukoliikenteen matkamäärä kasvoi kokonaisuudessaan maltillisesti
  - 2014: 12,9 miljoonaa matkaa
  - 2017 13 miljoonaa matkaa
- Kaukoliikenteen kokonaismatkamäärä on ollut viimeisen 10 vuotta 12 – 14 miljoonan vuosittaisen matkan tasolla
  - Kansainvälisen liikenteen osuus tästä on noin 4,2 % (2017)
- Selvityksen kannalta kaikki keskeiset Etelä-Savon yhteyksien matkojen määrä on tarkasteluajanjaksolla alentunut, osin merkittävästi
- Samaan aikaan kaukoliikenteen matkamäärät ja Venäjän liikenne on valtakunnallisesti kasvaneet!
  - Matkustus on vähentynyt erityisesti Itä- ja Keski-Suomessa (Venäjän liikenne poikkeuksena)

Kehitys kartalla seuraavalla sivulla!

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Junaliikenteen matkustajamäärät vuosina 2014 ja 2017

2014

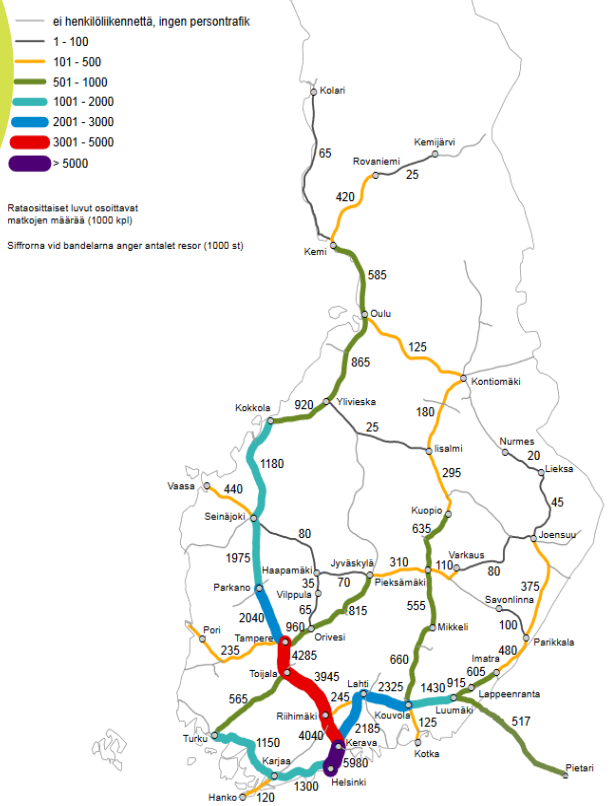

2017

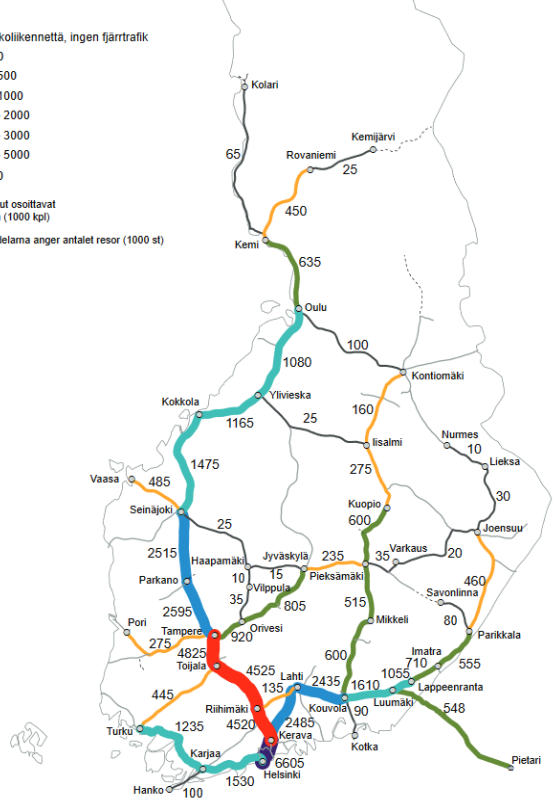

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Matkailua tukevien liikennepalveluiden kehittämistarpeet

- Junaliikenteessä paljon kehittämispotentiaalia, vaikka viime vuosien matkustajatilastot eivät ole mairittelevia Itä-Suomen ja Etelä-Savon kannalta
  - Pietarin liikenne kasvanut (haasteista huolimatta), mutta kasvavasta junamatkustuksesta jää Itä-Suomeen, erityisesti Savonradan varren kuntiin aikaisempaa vähäisempi määrä matkustajia
    - Helsingin suunta kansainvälisen junamatkustuksen kasvava pääsuunta
  - Vuorotarjonta Venäjän suuntaan on kohtuullista ja junien vaihdot ovat Kouvolassa järjestetty Savonradan juniin
    - Kaikki edellytykset kehittää junaliikennettä on olemassa myös kansainvälisen matkailun porttina alueelle
- Linja-autoliikenteessä ei tilausajoja lukuun ottamatta ole säännöllisiä yhteyksiä Venäjälle
  - Linja-autoliikenteen houkuttelevuus lentoasemien liityntäliikenteenä on matkustajan kannalta heikko
  - Lentoihin paketoidut opastetut tilausmatkat ovat hyödyntämätön kortti erityisesti Lappeenrannan kehittyvän lentoaseman osalta
- Alueen sisäisessä liikenteessä ongelmia erityisesti kesäkautena, mutta myös seutukeskuskusten väliset yhteydet kaipaavat lisäpanostuksia
  - Savonlinna-Mikkeli tarjonta kohtuullista, Lappeenranta-Savonlinna käytännössä olematonta
- Kaukoliikenteen runkoyhteydet tyydyttävällä tasolla, mutta maakunnan sisällä runkoyhteydet ja niitä tukevat matkailua palvelevat lähiyhteydet ovat kehittymättömiä
- Vuokra-autoja tarjolla liikenteen solmuissa ja kaupungeissa, mutta joustava käyttö vaatii vielä tekemistä

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Liikenneinfrastruktuuri matkailun näkökulmasta

- Henkilöauto selkeästi merkittävin kotimaan matkailuliikenteen kulkumuoto
- Valtatie 5 tällä hetkellä tärkein Etelä-Savon matkailuliikenteen välittäjä, ei muodosta pullonkaulaa
- Venäjän suunta ei erotu tieliikenteessä selvänä matkailuliikenteen näkökulmasta
- Pääväylien sijaan matkailun painopistealueiden lähiliikenneinfrastuktuuri on olennainen kehittämisen kannalta
- Kehittämistarpeina korostuvat maakunnan sisäiset väylät ja liikennepalvelut
- Liikenneinfrastruktuurin kunto ja kunnossapito varmistettava myös matkailun näkökulmasta!
- Erityisesti korostuu pääteiden ulkopuolisen päällystetyn tieverkon kunto, joka heikentyy näköpiirissä olevalla rahoitustasolla huolestuttavasti.

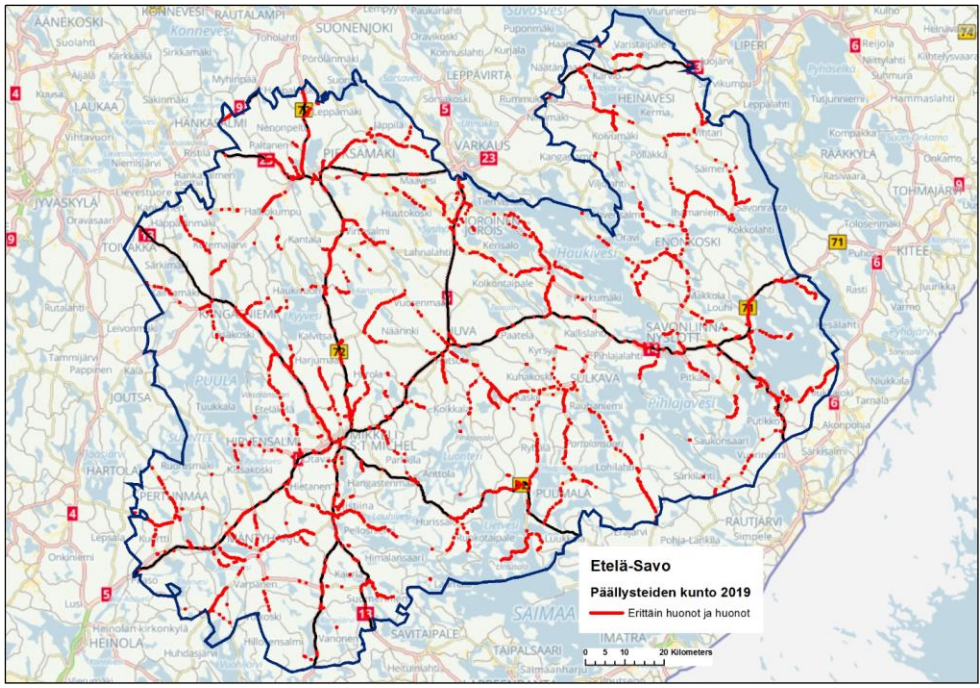

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Saavutettavuutta tukeva infrastruktuuri

- Pääväylien sijaan matkailun painopistealueiden lähiliikenneinfrastuktuuri olennainen kehittämisen kannalta
  - Tätä ovat esimerkiksi liittymät, pysäköintialueet ja latausinfrastruktuuri
- Matkailun näkökulmasta tärkeää on nykyisen liikenneinfrastruktuurin kunnon ja kunnossapidon tason varmistaminen
  - Pääteiden ulkopuolisella päällystetyllä tieverkolla suurimmat haasteet
  - Matkailijat Etelä-Savossa yksi keskeinen asiakasryhmä ja parantamistarpeet kohdentuvat samoille väylille kuin muidenkin asiakasryhmien tarpeet
- Puumalan saaristoreitti esimerkki kohteesta, jossa liikenneinfra on käytännössä matkailutuote
  - Kehittäminen pyöräilyn näkökulmasta kuitenkin erittäin haastavaa
  - Tarkempi tarkastelu tämän raportin liitteenä

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Osa tiehankkeista ja kuntien tarpeista palvelisi toteutuessaan myös matkailua

Suunnitteilla olevat tiehankkeet (numerot 1-8)

1 Vt 5 Hietanen–Pitkäjärvi (Hirvensalmi ja Mikkeli), keskikaiteellisen ohituskaistatien / kaksiajorataisen tien rakentaminen, yleissuunnitelma laadittu (100 M€)

2 Vt 13 ja Otavantien liittymä (Mikkeli), liittymäjärjestelyt, tie- ja katusuunnitelma tekeillä (3-4 M€)

3 Vt 23 Varkaus–Viinijärvi (Varkaus, Leppävirta, Heinävesi ja Liperi), ohituskaistojen rakentaminen ym. parantamistoimenpiteitä, osittain rakennettu (35 M€)

4 Mt 468 Mt 455 ja 15323 liittymä (Joroinen), liittymäjärjestelyt, tiesuunnitelma tekeillä (kustannusarvio tiesuunnitelman valmistuttua)

5 Tappuvirran lossin korvaaminen sillalla (Varkaus ja Savonlinna), yleissuunnitelma laadittu (16 M€)

6 Mt 15123 Hätinvirran lossin korvaaminen sillalla (Puumala), tiesuunnitelma laadittu (8,5 M€)

7 Mt 15147 Kuparonvirran lossin korvaaminen sillalla (Mikkeli), yleissuunnitelma laadittu (5,8 M€)

8 Vt 5 Hurus–Hietanen (Hirvensalmi ja Mikkeli), keskikaiteellisen ohituskaistatien rakentaminen, tiesuunnitelma laadittu (5,6 M€)

Kuntien esittämät parantamistarpeet (numerot 9-43)

- Tieverkko
- Rataverkko
- Rautatieliikenne
- Lentoasema
- Muu

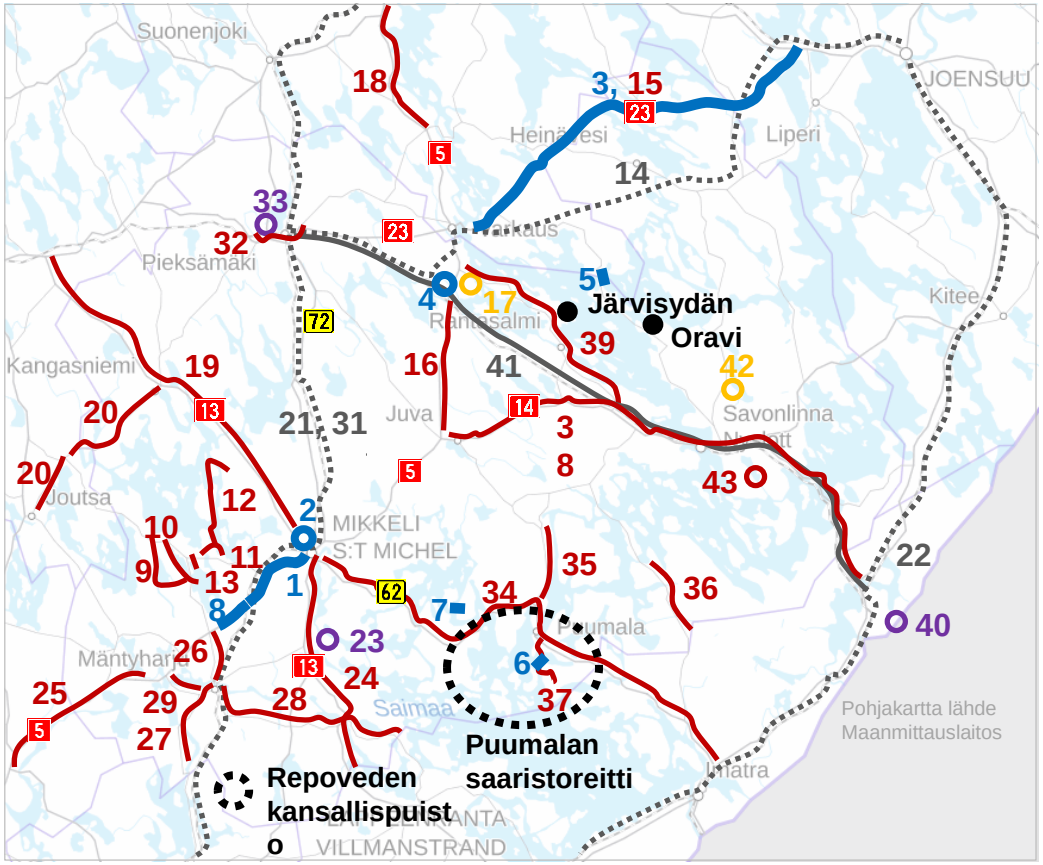

Lähteet Väylävirasto ja Maakuntaliitot

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Infran kehittämistarpeet

- Raideliikenteen saavutettavuus (yhteydet ja matka-ajat) pääkaupunkiseudulle ja Venäjän kansainväliseen liikenteeseen on kansallisesti hyvällä tasolla.
  - Infra ei muodosta pullonkaulaa matkailun kasvulle raideliikenteessä, mutta kehittäminen tukisi myös matkailua.
- Valtatiellä 5 on tehty viime vuosina merkittäviä välityskykyä ja liikenteen sujuvuutta parantavia hankkeita, jotka tukevat myös matkailun tavoitteita.
- Maantieliikenteen infrastruktuuri on kokonaisuudessaan hyvällä tasolla, eikä selkeitä saavutettavuutta heikentäviä suuria liikennejärjestelmätason kehittämistarpeita ole.
  - Päätiet ovat hyvässä kunnossa, mutta pääteiden ulkopuolisen päällystetyn tieverkon kunto ja kunnossapito tulee varmistaa myös matkailun näkökulmasta
  - Kunnossapidon taso ja laatu ovat matkailun kannalta erittäin tärkeitä, mutta vaatimukset eivät poikkea muusta tieliikenteestä
- Puumalan saaristoreitti edellyttäisi pyöräilyn olosuhteiden parantamista, mutta esim. kt65:n investointitarpeet ovat erittäin mittavia suhteessa pyöräilyn volyymiin (kuvattu tarkemmin raportin liitteessä).
- Uusien käyttövoimien yleistyminen tulee edellyttämään merkittävää lataus- ja tankkausinfran kehittämistä myös matkailuliikenteen näkökulmasta.

Yhteenveto

kehittämistarpeista ja tavoitteista

Liikennepalvelut

Liikennepalvelut ostettavissa ja sovitettavissa matkailutuotteen kanssa
Yhteydet paikalliskeskuksiin ja matkailukohteisiin
Yhteydet alueen sisällä solmujen ja matkailukohteiden välillä
Yhteydet ja matkaketjut päämarkkinoille

Infrastruktuuri

Alueella on saavutettavuuden mahdollistama liikenneverkko
Tie- ja rataverkko mahdollistavat kapasiteetiltaan matkailun kasvun. Pääteiden ulkopuolisen tieverkon kunnon heikkeneminen voi jatkossa muodostua merkittäväksi pullonkaulaksi myös matkaillulle.
Liikenneverkon kunnosta huolehditaan ja kunnossapito on oikein mitoitettu
Matkailijoille on tarjolla reaaliaikaista olosuhde- ja reittivaihtoehtotietoa

Kansainvälinen saavutettavuus

Lentoaseman ja lentoyhtiöiden tarjonta on integroitu alueen matkailukohteisiin
Kohdemarkkinoilla on tieto lentoyhteydestä ja alueen matkailukohteista
Lentoasemalta on reittilentoja suoraan pääkohdemarkkinoille
Aluetta palvelee kansainvälinen lentoasema

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Toimenpiteet

Tulkintojen rakentaminen ja kehittämisehdotusten perustelut

Näkökulmia

- Kotimainen matkailu, kohteet ja viipymä
- Kansainvälinen matkailu, erityisesti lentoliikenteen rooli
- Liikenne-infrastuktuurin pullonkaulat ja niiden investointi-tarpeet
- Alueen valtakunnallinen saavutettavuus
  erityisesti lentoyhteydet
- Liikenne-palveluiden kehitystarpeet ja niiden yhdistävyys
- Kehittyvien käyttövoimien tuki
  esimerkiksi sähköisen liikenteen mahdollistaminen
- Yhteistyö saavutettavuuden parantamisessa
- Toimijoiden roolitus ja vastuut
  se ken hyötyy vastaa kehittämisestä

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Toimenpiteiden priorisoinnin perusteet

- Mitkä tekijät tukevat ja antavat lyhyellä ja keskipitkällä tähtäimellä vaikuttavuutta matkailua tukevan saavutettavuuden kehittämiseen?
- Millä toimenpiteillä investoinnit kohdentuvat suoraan ja tehokkaasti matkailun saavutettavuuden todettuihin pullonkauloihin?
- Lentoliikenteen tunnustettu ja mitattu merkitys matkailun kansainvälisen kasvun tekijänä.
  - Mikäli alueella on heikko saavutettavuus lentoliikenteellä, kasvua on erittäin vaikea tehdä
- Kuinka matkailija saavuttaa kohteen alueen sisällä ja kuinka alueen sisäiset palvelut tukevat kohteiden saavutettavuutta ja viipymän pidentämistä?
- Kustannustekijät – pienillä infratoimenpiteillä vaikutukset matkailun kannalta todella pieniä.
  - Suurempia taas ei voi perustella pelkästään matkailun kehittämistä, kustannustaso kymmeniä tai satoja miljoonia

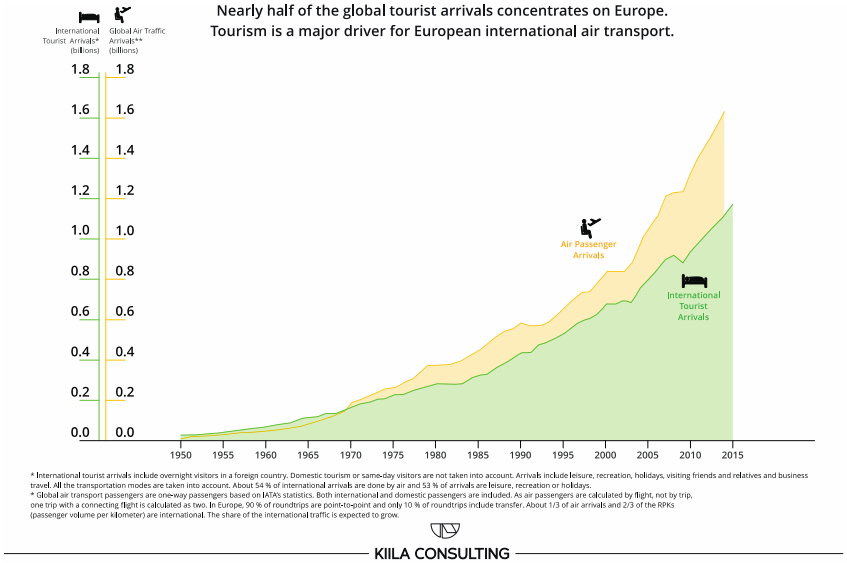

Image: Kiila Consulting
Source: IATA, UNWTO, Airbus

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Lappeenrannan lentoaseman reittiliikenteen hyödyntäminen

- Tuotetarjonnan esille nostamista ja kohdemarkkinointia Berliinissä ja Pohjois-Italiassa tehdään jo aktiivisesti
- Muita toimenpiteitä, joita jo aloiteltu:
  - Yhteistyö Visit Finlandin kanssa
  - Yhteistyö Lappeenrannan lentoaseman kanssa, markkinointiyhteistyö Ryanairin kanssa
  - Tuotekehitys ja paketointi päämarkkinoiden näkökulmasta
  - Maaliikenteen kehittäminen Lappeenrannasta Etelä-Savon kohteisiin

Ryanairin reitti Berliinistä Lappeenrantaan ympärivuotiseksi – Saimaasta talvikohde saksalaisturisteille

Suorien lentojen Berliinistä Lappeenrantaan odotetaan tuovan Saimaan alueelle tuhansia lomailijoita Keski-Euroopasta.

Matkailu 5.3.2019 klo 17:06

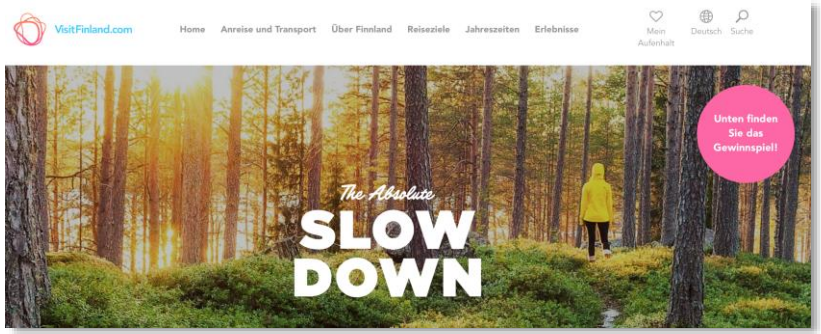

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Toimenpidesuositukset ja niiden suositeltu järjestys

TOIMENPITEET, JOTKA MAHDOLLISTAVAT MATKAILIJAN SAAPUMISEN ETELÄ-SAVOON VUOKRA-AUTOLLA

Ensimmäinen prioriteetti. Vuokra-auto sopii erinomaisesti Etelä-Savon kaltaisen luontomatkailukohteen saavutettavuuden järjestämiseen.

1. Varmistaa Etelä-Savon majoituskohteiden näkyvyys Ryanairin yhteistyökumppaneiden kanavissa: Hotels.com, HRS, Hotelopia ja B&Bs. Tällä hetkellä näkyvyys on rajallista. Vastuutaho: Visit-organisaatiot ja matkailuyritykset
2. Varmistaa Lappeenrannan lentoaseman vuokra-autojen riittävyys ja käyttömahdollisuudet Etelä-Savon matkailun tavoitteiden mukaisesti (vuokra-auto-operaattoreiden kanssa). Asiakkaat luultavasti varaavat autot lentojen yhteydessä, mikä helpottaa kapasiteetin hallintaa.

TOIMENPITEET, JOTKA MAHDOLLISTAVAT MATKAILIJAN SAAPUMISEN ETELÄ-SAVOON LENTOASEMAKULJETUKSEN KAUTTA

Liityntäliikenteeseen kannattaa satsata vasta sen jälkeen, kun matkailutuotteisiin ja –tarpeisiin on selvät linjaukset. Muutoin liityntäliikenteen järjestäminen on tuskin kestävällä pohjalla.

1. Tavoitteiden asettaminen Lappeenrannan lentoaseman reittien käyttämiselle Etelä-Savon kansainvälisen matkailun kehittämisessä: kohdemarkkinat, tavoiteltavat matkustajamäärät, ajankohdat, vierailukohteet, myyntikanavat (matkanjärjestäjät, Ryanairin varauskanava ja suoramyynti), liityntäliikenteen muoto ja rahoitus, asiakkaiden liikkumistarpeet alueella loman aikana sekä tuotteet ja niiden paketointi (ml. kärkituotteet). Alkutoimenpiteisiin vaadittavat tavoitteet saa muodostettua nopeasti mm. nettikyselyn avulla. Tuotteiden suunnitteluun ja niiden näkyvyyteen liittyvä tavoitteiden asettaminen vie enemmän aikaa ja on luonteeltaan jatkuvaa toimintaa. Julkisen liikenteen ratkaisuissa on järkevää erotella taajamiin/kaupunkeihin ja luontokohteisiin liittyvät tarpeet, koska ei ole realistista ratkaista molempia samalla järjestelmällä.
2. Selvitetään onko tietoa siitä paljonko Ryanairin asiakkaista yleensä varaa liityntäliikenteen ja vuokra-auton lennon varaamisen yhteydessä (yhteistyö Lappeenrannan lentoaseman kanssa). Esim. Skellefteån lentojen yhteydessä Ryanairin asiakkaat käyttivät paljon vuokra-autoa.
3. Kehitettään lentoaseman liityntäliikennemalli matkustajapotentiaaliin perustuen (sis. rahoituksen järjestämisen). Tulee miettiä ratkaisuja viimeisen kilometrin ongelmaan (ml. matkailutuotteet ja luontokohteet). Luultavasti on mahdollista rakentaa kysyntäpohjaisuuteen perustuva malli, sillä useimmiten asiakkaat ostavat liityntäliikenteen lennon varaamisen yhteydessä.
4. Lisätä maaliikennettä koskevat tiedot Ryanairin varauskanavaan yhteistyössä lentoyhtiön ja lentoaseman kanssa. Ryanairin sivuille pystyy luultavasti lisäämään myös pdf-dokumentin, missä olisi kuvattu esim. rengasreitti matkailutuotteineen. Asiakkaan kannalta on oleellista, että kytkös matkailutuotteen ja liikennepalvelun välillä on selvästi ymmärrettävissä.
5. Selvittää tai päättää asiakkaan muut liikkumistarpeet lentoaseman liityntäliikenteen lisäksi. Ratkaisuja näille tarpeille kehitetään yhteistyössä matkailuyrittäjien ja matkanjärjestäjien kanssa (tuotepaketointi).

MATKAILUTUOTTEEN JA –ALUEEN KEHITTÄMINEN (jatkuvaa työtä, joka kannattaa aloittaa mahdollisimman nopeasti)

Jatkuva prioriteetti

- ⌘ Matkailijan näkökulmasta tärkeintä on, että aktiviteetti- ja majoitustarjonta on saatavilla ja ostettavissa. Toissijainen tarve on järjestää kuljetus kohteeseen.
- ⌘ Kehittää tapoja saada asiakas valitsemaan Etelä-Savon kohteet (mm. kärkituotteiden ja brändin kehittäminen, näkyvyys ja saatavuus). OTA-kanavien (online travel agent, mm. Hotels.com) kautta erottuminen on valitettavasti vaikeaa ja niissä esitellään tällä hetkellä vain majoitustarjontaa. Selvittää miten yhteistyö Ryanairin kanssa tapahtuu destinaatiotiedon ja aktiviteettitarjonnan lisäämisessä (yhteistyö Visit saimaan kanssa).
- ⌘ Markkinointiyhteistyön kehittäminen Visit Finlandin, matkanjärjestäjien, matkailualueen, matkailuyritysten, lentoyhtiön ja lentoaseman kanssa. Yhteistyö kannattaa tehdä yhdessä VisitSaimaan kanssa. Tähän sisältyy myös destinaatio- ja aktiviteettitiedon lisääminen Ryanairin kanavaan.
- ⌘ Tällä hetkellä Ryanairin sivuilla aktiviteetit eivät ole varattavissa samaan ostoskoriin, mutta ne löytyvät sivujen kautta. Kannattaa selvittää onko tähän tulossa muutosta tai onko yhteistyö alueen ja Ryanairin kanssa mahdollinen. Alueen aktiviteettitarjonnan varaamisen ja myymisen mahdollistavia järjestelmiä on olemassa, mutta työssä kannattaa olla suunnitelmallinen ja yhteistyömallin tulee olla selvä.
- ⌘ Tuotekehitys asiakassegmenttien ja lentojen mukaisesti.

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Solmut ja alueen keskusten välinen liikenne kuntoon matkailua tukevasti

Kansainvälisen matkailijan kannalta keskeistä kuinka kohteet saavutettavissa ilman omaa autoa ja kuinka alueen elämyksistä saa parhaan sisällön irti.

Kehittämispriorisointi 1: Runkoyhteydet

Alueen liikennehankinnoissa painotetaan lentoasemapaikkakuntien, seutu- ja maakuntakeskusten välisen ympärivuotisen M-S liikenteen palvelutason korotusta

Vuoromäärän oltava ympäri vuoden sellainen, jolla mahdollistetaan aikaisia aamuja ja ilta/yöaikaa lukuun ottamatta sujuvat siirtymiset (väh. 60-70 viikkovuoroa per yhteysväli, matkailun pääsesongi, eli kesäliikenne huomioiden)

Lähikeskuskusten ja matkailukohteiden välisistä yhteyksistä vastuu ensisijaisesti matkailutoimijoilla. Sovitukset myyntikanaviin.

Kehittämispriorisointi 2: Yksilöllinen lähiliikenne

Varmistetaan vuokra-autojen saatavuus jokaiselta lento- ja raideliikenteen solmusta ja sesonkiaikoina järjestelyt, joilla matkailija voi palauttaa ajoneuvon joustavasti haluamaansa matkailukohteeseen

Vertaisvuokrauksen käyttöönottoa matkailuliikenteessä selvitettävä

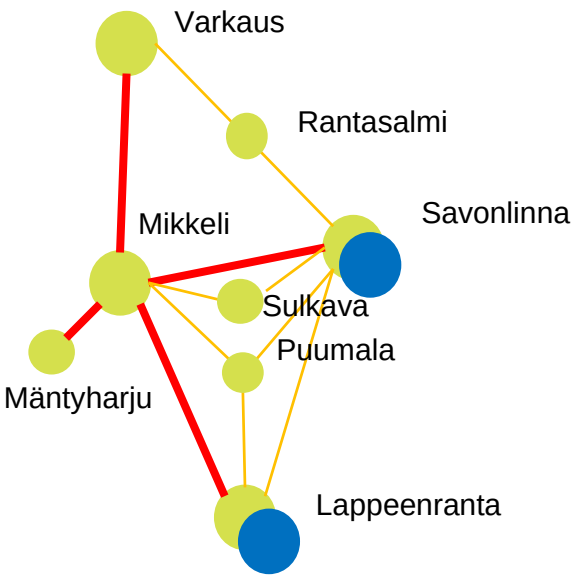

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Toimenpiteet liikennepalveluiden runkoyhteyksien parantamiseksi 1/2

- Runkoyhteyksien yhteensovitus alueen keskuskaupunkien ja Lappeenrannan lentoaseman välillä nostettava matkailun sesonkikausina riittävälle tasolle
- Riittäväksi tasoksi on tässä arviossa katsottu 65 viikkovuoroa yhteysväleittäin
  - Mahdollistaa tasavälisyyden ja läpi päivän kohtuullisen yhteystarjonnan
  - Liikennettä oltava arkipäivien lisäksi myös viikonloppuisin
  - Viikonloppuliikenne nykyisin pullonkaula erityisesti Lappeenranta-Savonlinna-Mikkeli -akselilla
- Riittävällä vuorotarjonnalla mahdollistetaan matkailijoiden sujuvat siirtymiset Saimaan alueella ja erityisesti kansainvälistä matkailua tukevat liikenneyhteydet
- Joukkoliikenneyhteyksiä täydentävät vuokra-autopalvelut

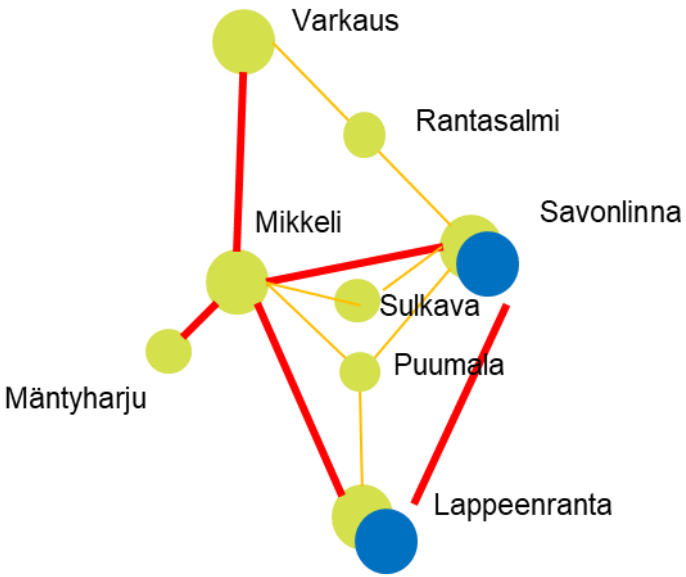

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Toimenpiteet liikennepalveluiden runkoyhteyksien parantamiseksi 2/2

- Junaliikenneyhteydet Savonradalla ja Savonlinnaan muodostavat liikennepalveluiden rungon
  - Raideliikenneyhteydet Helsinki-Mäntyharju-Mikkeli-Pieksämäki tarjoaa yhteysvälille riittävän palvelutason
- Ohessa esitetty arvio yhteysvälikohtaisista linja-autoliikenteen liikennöintitarpeista
  - Vain runkoyhteyksien tarve on laskettu
- Bruttoinvestointitarpeet joukkoliikenteeseen ovat sesonkiajan liikenteessä noin 10 000 € / viikko
- Nettokustannukset hankinnoille ovat matalammat
  - Yhteistyösopimukset (yritykset)
  - Lipputulot (matkailijat ja muut matkustajat)
  - Olemassa oleva liikenteen vuorojen muokkaus (viikonloput)
- Yhteyksien toteuttaminen edellyttää yhteensovitusta lentoliikenteen kanssa
- Samalla saadaan hyvää tarjontaa myös kesäajan liikenteeseen matkailupainotteiselle alueelle

Joukkoliikenteen vuorotarjonta pääkulkumuodoittain kesäsesonkina			
	Arkipäivät	Viikonloppu	Yhteensä
Lappeenranta-Mikkeli	50	14	64
Lappeenranta-Savonlinna*	50	16	66
Savonlinna-Mikkeli	30	15	45
*Matka-aikapidentymä suoriin yhteyksiin ei voi olla yli 50 %			

Liikennepalveluiden investointitarve, brutto				
	yhteysväli, km	vuorotarve**	€/km	€ / vko
Lappeenranta-Mikkeli	110	8	2,2	1 936
Lappeenranta-Savonlinna	160	8	2,2	2 816
Savonlinna-Mikkeli	110	20	2,2	4 840
Yhteensä				**9 592**
** Vuorotarve painottuu erityisesti viikonloppuihin				

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Toimenpiteet liikennepalveluiden lähiliikenneyhteyksien parantamiseksi

- Lähiliitynnät täydentävät lentoaseman ja aluekeskusten välistä liikennetarjontaa
  - Lähiliikenneyhteydet kaupunkien ja matkailukohteiden välillä nykyisin käytännössä olemattomat
- Runkoyhteyksien tarjonnan kehittämisen rinnalla alueen matkailutoimijat, liikenteenharjoittajat ja mahdollisuuksien mukaan myös kunnat varmistavat riittävät lähiliitynnät Lappeenrannasta, Savonlinnasta, Mikkelistä ja Mäntyharjulta matkailukohteisiin
- Lähiliitynnät lähtökohtaisesti myydään osana matkailupalvelua, matkailun myyntikanavissa
- Lähiyhteyksien tarjonta kohde- tai aluekohtaisesti, hinnoittelu ja myyntikanavat kuntoon yhdessä matkanvälittäjien, lentoyhtiöiden ja Lappeenrannan lentoaseman kanssa
- Lähiliikenneyhteyksissä matkailijoilla oltava tieto näiden olemassa olosta ja yhteydestä runkomatkaan
- Matkailuyrittäjille tulee olla keino saada tietoa kuljetustarpeista ja kyky vastata kuljetustilauksiin

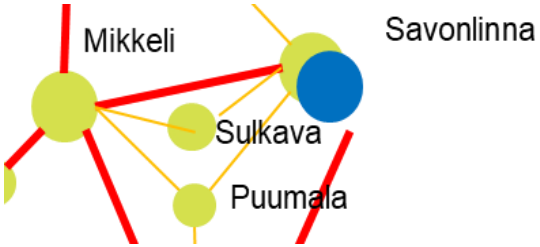

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Autovuokrauksen kehittämistarpeet

- Vuokra-ajoneuvoja ja vastaavia matkailijoiden omaehtoista liikkumista tukevia liikennepalveluita tulee olla tarjolla kattavasti erityisesti matkailun sesonkiaikoina
  - Nykyisin tarjonta keskittynyt lähinnä lentoasemille ja suurimpiin kaupunkeihin (Mikkeli, Savonlinna)
- Yhteistyötoimijan hakeminen Saimaalle Lappeenrannan lentoaseman ja Ryanairin kanssa
- Palvelutarjonnan täydentäminen matkailutoimijoiden omaehtoisella toiminnalla esimerkiksi vertaisvuokrapalveluiden, kuten Bloxcarin kautta
- Vuokra-autopalveluissa toimintamalli voi pitkälti perustua lentoaseman, lentoyhtiöiden ja keskuskaupungeissa kattavasti edustettuna olevien kansainvälisten vuokra-autoyritysten tarjontaan
  - Täydennystarpeet huomioitava Etelä-Savon keskusten ulkopuolella sijaitsevissa luontopainotteisissa kohteissa
- Geopark- ja muiden luontokohteiden pysäköinti-infrastruktuurissa tulee huomioida kattavasti sähköajoneuvojen lataustarpeet (erillinen selvitys)

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Muut toimenpiteet, joita edistettävä osana liikennejärjestelmätyötä ja matkailun kehittämistä

- Pääteiden ulkopuolisen päällystetyn tieverkon kunnon varmistaminen (perusväylänpidon rahoitustason nosto)
- Sähköajoneuvojen ja vaihtoehtoisten käyttövoimien tuki (erillinen selvitys)
- Priorisoidut toimenpiteet osaksi Etelä-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpideohjelmaa, matkailu yhdeksi painopisteeksi
  - Matkailun merkitys ja rooli uusien liikennepalveluiden ja infrahankkeiden toteuttamisessa
- Matkailunäkökulma jatkossa selkeämmin mukaan Itä-Suomen liikennestrategian tavoitteistoon ja toimenpiteisiin
  - Matkailun merkitys korostuu maakuntasuunnitelmissa, mutta ylimaakunnallisessa liikennestrategiassa jää taustalle, vaikka useat tavoitekohdat tukevatkin myös matkailun kehittämistä
- Liikennepalveluiden kytkeminen lentoyhtiön ja matkanjärjestäjien palveluihin
  - hyviä kokemuksia kansainvälisesti erityisesti ns. halpalentoyhtiöiden tarjonnan kanssa
  - Kuluttajat haluavat nähdä muutakin kuin lentoasemapaikkakunnan

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Toimenpiteiden toteutusvastuut

- Matkailun näkökulma selkeämmin mukaan Itä-Suomen strategiseen liikennejärjestelmätyöhön (Pohjois-Savon ELY, maakuntaliitot)
- Maantie- ja rataverkon kehittämisestä ja kunnossapidosta vastaavat Väylävirasto ja Pohjois-Savon ELY-keskus
  - Matkailuliikenteen merkitys toimenpiteiden perustelussa ja valinnassa
- Liikennepalvelut, Joukkoliikenne
  - Markkinaehtoinen järjestäytyminen ensisijaista. Liikenteenharjoittajien ja matkailutoimijoiden keskinäinen yhteistyömalli, joka painottuu aluksi kesäsesongin aikana tarjottaviin yhteyksiin. Myyntikanavat kuntiin matkanjärjestäjien, lentoyhtiöiden ja Lappeenrannan lentoaseman kanssa. Kansainväliset kokemukset Ryanairin kanssa ovat lupaavia liikenneyhteyksien järjestämiseen liittyvästä yhteistyöstä.
  - Joukkoliikenne (linja-autoliikenne): Kaupunkien väliset yhteydet ELY-keskuksen viranomaisvastuulla. Lappeenrannan ja muiden kaupunkien yhteyksien parantaminen tukee suoraan matkailun saavutettavuutta ja keskuskaupunkien välisiä päivittäisyhteyksiä.
- Liikennepalvelut, Vuokra- ja yhteiskäyttöautopalvelut
  - Lentoasemalla ja kaupungeissa markkinoilla olevat yritykset. Yhteistyön lisääminen lentoaseman ja Ryanairin yhteistyökumppanien kanssa (myynti). Matkailuyritysten ja vuokra-autotoimijoiden välinen yhteistyö erityisesti sesonkiaikoina.
  - Yhteiskäyttöautopalvelut ja muut vastaavat alueilla, joilla ei ole kaupallista tarjontaa. Vastuu erityisesti matkailuyrityksillä.
- Muut liikennepalvelut:
  - Tuki sähköiselle liikenteelle keskuskaupungeissa ja matkailun pääkohteissa. Tuki latausratkaisuille koko Saimaan alueella (erillinen selvitys)

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Vaikutukset

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Vaikutukset matkailun lisäämiseen

	Kansain-väliset asiak-kaat (lento-liikenne)	Kotimai-set ja venäläiset joukko-liikenne-matkailijat	kotimaiset ja venäläiset henkilöauto-asiakkaat	Vaikutukset matkailun ulkopuolisiin ryhmiin
Lappeenrannan lentoaseman reittiliikenteen hyödyntäminen	XXX	-	-	-
Runkoyhteyksien lisääminen ja yhteensovitus lentoaikatauluihin	XX	XX	-	XX
Joukkoliikenneyhteyksiä täydentävät vuokra-autopalvelut	XX	XX	-	-
Lähiliikenneyhteydet kaupunkien ja matkailukohteiden välillä	XX	XXX	-	-
Liikennepalveluiden kytkeminen lentoyhtiön ja matkanjärjestäjien palveluihin	XXX	XX	-	-
Uusien käyttövoimien lataus- ja tankkausverkoston kehittäminen	X	-	XX	XX
Tie- ja rataverkon kunnon varmistaminen	-	-	X	XXX

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Toimenpiteiden vaikutuksen matkailun lisäämiseen

- Matkailun saavutettavuustekijänä ja matkailun kasvutekijänä Etelä-Savossa korostuu kansainväliseen matkailuun liittyvät kysymykset. Kansainvälisen matkailun kasvu on lähes täysin riippuvainen toimivista ja alueen matkailuun integroiduista lentoliikenneyhteyksistä. Lappeenrannan lentoaseman yhteyksien hyödyntäminen ja matkailupalveluiden tuotteistaminen osaksi lentoyhtiöiden tarjontaa on saavutettavuuden ja matkailun kasvattamisen näkökulmasta ensisijainen toimenpide.
- Infrastruktuurissa, kuten teillä ja väylillä ei ole suurta merkitystä matkailua kasvattavana tekijänä, mikäli runkoverkon kunto myös Venäjälle pysyy edes lähellä nykytasoa. Infrastruktuurilla on suuri merkitys jokapäiväiselle liikenteelle, jossa siinä olevat palvelutasopuutteet tuovat jatkuvaa ja vakavaa haittaa alueen asukkaille ja elinkeinotoiminnalle.
- Liikennepalveluiden kehittäminen tulee aloittaa laadukkaiden, myös matkailusesonkina palvelevien kaupunkien välisen joukkoliikennetarjonnan palvelutason parantamisesta. Samalla joukkoliikenneyhteydet tulee kytkeä Etelä-Savon osalta paremmin Lappeenrannan lentoaseman lentoliikenneyhteyksiin.

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Esimerkkitarkastelu: Puumalan saaristoreitti

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Puumalan saaristoreitti – Liikennemäärät maanteillä 2017

Kaikki ajoneuvot
Keskimääräinen vuorokausiliikenne, ajoneuvoa / vuorokausi

Kesällä liikennemäärät ovat 1,2…1,9-kertaisia verrattuna kuvassa esitettyihin

Lähde Väylävirasto Maanmittauslaitos, Esri Finland

Raskaat ajoneuvot
Keskimääräinen vuorokausiliikenne, ajoneuvoa / vuorokausi

Lähde Väylävirasto Maanmittauslaitos, Esri Finland

Polkupyöräilyn turvallisuuspuutteet ja esitetyt vaihtoehtoiset reitit

4 Kt 62 Hurissalontien liittymä – Puumalan keskusta, Oikotien liittymä
(29,5 km) Kapea tie, ei päällystettyä piennarta tai kapea piennar

3 Mt 4323 Hurissalo–kt 62 liittymä
(6,3 km) Kapea tie, ei päällystettyä piennarta

2 Mt 15122 Hulkkola–Hurissalo
(0,8 km) Erittäin kapea tie, ei päällystettyä piennarta

1 Mt 15122 Kivisalmi–Hulkkola
(1,6 km) Erittäin kapea sorapintainen tie

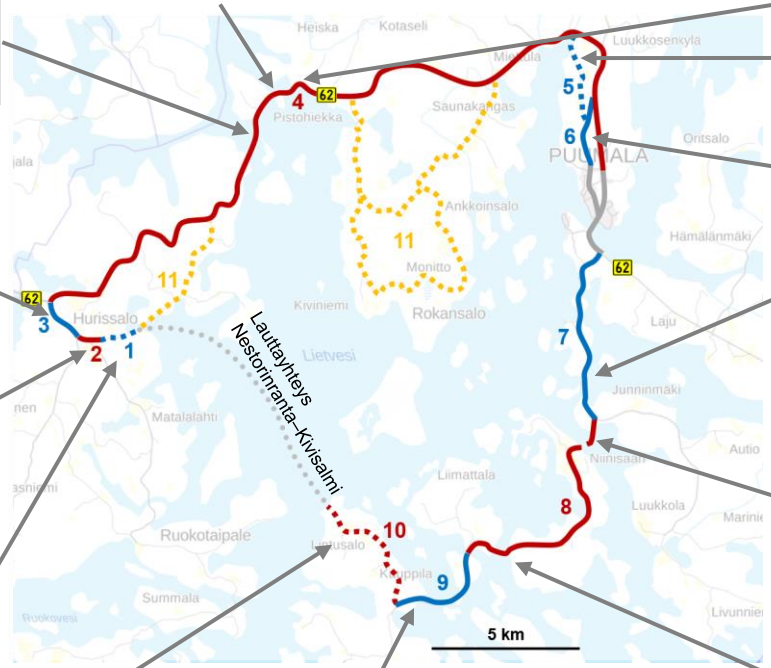

5 Yksityistie kt 62– mt 15139
(3,4 km) Erittäin kapea sorapintainen tie

6 Mt 15139 Kt 62–Puumalan keskusta, Koskenseläntien liittymä
(6,3 km) Kapea tie, ei päällystettyä piennarta

7 Mt 15137 Kitulan-niemi–mt 15123 liittymä
(6,3 km) Kapea tie, ei päällystettyä piennarta

8 Mt 15123 liittymä–Taipaleenkannas
(8,1 km) Kapea tie, ei päällystettyä piennarta

10 Yksityistie Repolantie–Nestorin-ranta
(5,1 km) Erittäin kapea sorapintainen tie

9 Mt 15123 Taipaleenkannas –Repolantie
(3,8 km) Erittäin kapea tie, ei päällystettyä piennarta

- Päällystetty tie
- Sorapintainen tie
- Kevyen liikenteen väylä tai päällystetty piennar
- Vaihtoehtoinen polkupyöräreitti

Tiestötiedot lähde: Väylävirasto
Pohjakartta lähde: Maanmittauslaitos

esavo.fi

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Puumalan saaristoreitti – Turvallisuus

- Reitin maanteillä tapahtui vuosina 2014–2018 yhteensä 22 liikenneonnettomuutta, joista henkilövahinkoon johti kahdeksan onnettomuutta
  - Yhtä onnettomuutta lukuun ottamatta kaikki onnettomuudet tapahtuivat kantatiellä 62
  - Onnettomuuksissa kuoli yksi henkilö ja loukkaantui 11 henkilöä
  - Onnettomuuksista 10 oli yksittäisonnettomuuksia, 9 hirvi- tai peuraonnettomuuksia, 2 risteämisonnettomuuksia sekä yksi kohtaamis- ja yksi ohitusonnettomuus.
- Moottoripyöräilijöille reitti on turvallinen, mutta hirvi- ja peuraonnettomuusriski kantatiellä 62 kannattaa tiedostaa.
- Polkupyöräilijöille reitillä ei ole erillistä väylää Puumalan keskustan kohtaa lukuun ottamatta
  - Tien kapeudesta johtuen kantatiellä 62 pyöräilyä ei koeta turvalliseksi siitä huolimatta, että autojen liikennemäärä päätieksi on pieni
  - Myös muut tiet ovat kapeita, mutta pienet liikennemäärät mahdollistavat autoilijoille polkupyöräilijöiden turvallisen ohittamisen.

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Puumalan saaristoreitti – Toimenpiteet

- Kantatie 62 (numero 1 kartalla)
  - Puumalan kohtaa lukuun ottamatta tien päällystettyjä pientareita tulisi leventää 0,5–0,75 metrillä noin 29 kilometrin matkalla, jotta polkupyöräilijät mahtuisivat ajamaan ajoradan ulkopuolella. Kustannusten suuruusluokka olisi useita miljoonia euroja.
  - Pientareiden leventäminen edellyttäisi myös kallioleikkausten avartamisen ja porrastamisen yhteensä noin kahden kilometrin matkalla sekä vesistöpenkereiden leventämisen noin kolmen kilometrin matkalla. Kustannusten suuruusluokka olisi muutama miljoonaa euroa.
  - Lietveden silta tulisi uusia ja Sahanlahden silta joko leventää tai uusia. Kustannusten suuruusluokka olisi useita kymmeniä miljoonia euroja.
  - Hirvivaroitusalueet tulisi tarkistaa ja lisätä varoitusmerkkejä tarvittaessa.
  - Tie on osittain myös geometrialtaan vanhentunut (mäkinen ja mutkainen). Sen parantaminen lisäisi kustannuksia huomattavasti.
- Muut päällystetyt maantiet
  - Maanteiden 4323 (numero 3) ja 15139 (6) nopeusrajoitusten alentaminen 80→60 km/h.
  - Mahdollisten päällystevaurioiden kartoittaminen ja tarvittaessa korjaaminen, jotta moottoripyöräilijöille ja polkupyöräilijöille ei aiheutuisi vaaratilanteita.

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Puumalan saaristoreitti – Toimenpiteet

- Sorapintaiset maantiet (numero 1) ja yksityistiet (5 ja 10)
  - Täsmäkunnossapito, jolla varmistetaan teiden liikennöitävyys (tasaisuus, pölyäminen).
- Kokonaisuutena nykyisen reitin turvallisuuden parantamisen kustannus olisi suuruusluokaltaan vähintään useita kymmeniä miljoonia euroja
  - Kantatien parantaminen pelkästään pyöräilymatkailun tarpeiden perusteella ei ole realistista.
  - Reitin voisi myös suunnitella osittain uudelleen opastamalla polkupyöräilijät omalle reitille (numero 11), joka välttelisi mahdollisimman paljon kantatietä 62.